

Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 г.

Годишният форум по Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 години представи резултати, които показват устойчиво подобрене в грижата за детското орално здраве. Годишният форум, проведен в София, бе организиран от Българския зъболекарски съюз (БЗС). Той събра водещи специалисти, представители на институции в лицето на МЗ, МОН, както и експерти по общественото здраве.

Индустрия 4.0 в стоматологията: нова ера за дентални клиники и зъботехнически лаборатории

Цифровата трансформация навлиза с пълна сила и в денталната медицина. Съвременните стоматологични практики и зъботехнически лаборатории вече не са просто лечебни заведения, а високотехнологични производствени звена, които проектират, моделират и изработват индивидуални продукти с помощта на цифрови технологии. Именно това поставя сектора сред потенциалните бенефициенти по процедурата BG16RFPR001-1.008 ...

България в еврозоната

От 1 януари 2026 г. България ще започне да се разплаща с евро, валутата, която използват още 20 държави от Европейския съюз и над 345 милиона европейци. Евробанкнотите са в две серии - по-старата серия "Първа серия", която вече излиза от обращение, и новата серия "Европа" с усъвършенствани защитни елементи. Върху всяка банкнота има подпис на Вилем Ф. Дуйзенберг, Жан-Клод Трише, Марио Драги или Кристин Лагард - съответно първият, вторият, третият и четвъртият председател на Европейската централна банка. Върху първата серия присъстват подписите на първите трима, докато върху новата серия "Европа" - на Марио Драги и Кристин Лагард. Всички тези банкноти са еднакво валидни.

Банкнотите от новата серия "Европа" представят архитектурни стилове от различни периоди в историята на Европа. Банкнотата от 5 евро е в сив цвят и на нея е представена архитектурата в класически (гръко-римски) стил от VIII в. пр. Хр. до IV в. сл. Хр. На лицевата страна на банкнотата числото в левия ъгъл е изписано в смарагдово зелено. При наклон на него се вижда ефект на движеща се нагоре-надолу светлина. Числото също така променя цвета си от смарагдовозелен в тъмносин. Банкнотата има релефен печат - по лявата и дясната ѝ страна се напипват къси релефни линии. От дясната страна на банкнотата има и портретна холограма, на която при наклонение се виждат портрет на героинята от гръцката митология Европа, номиналната стойност и основното изображение.

120 ГОДИНИ БЪЛГАРСКИ ЗЪБОЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИЯ ЗЪБОЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

WWW.BZS.BG

ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА

ISSN 2603-5618

БРОЙ 12 ГОДИНА XVIII ДЕКЕМВРИ 2025

РЕДОВЕН ЧЛЕН НА FDI

Quo Vadis БЗС?

Извънреден конгрес на БЗС-2025 г.

Извънредният конгрес на БЗС се състоя на 28-ми ноември в хотел „Астория“ в столицата.

Конгресът бе открит от д-р Тодор Кукуванов, главен секретар на БЗС. С кратко приветствие към делегатите от името на СРК на БЗС се обърна и д-р Румен Илиев, председател на Столична колегия. Нека това да бъде конгрес в интерес на съсловие на лекарите по дентална медицина, подчерта той.

Д-р Б. Миланов, председател на УС на БЗС също поздрави колегите си и пожела мъдрост за конгресните решения при нелекия дневен ред, свързан с промени в основния закон на организацията, финансовите измервания на дейността, размера на членския внос и най-вече с НРД.

При присъствието на пълна зала делегати на Конгреса от всички региони на страната не можем да избягаме от фактите. Тежък конгрес, породен от остър конфликт на мнения, процедури и липса на реален диалог в съсловие. Стигна се до сблъсък и искане за съдействие на охраната на хотела за извеждането на първоначално гласуван за участие гост на Конгреса от РК на БЗС-Бургас. Преди това делегатите гласуваха за неговото отстраняване от залата на конгреса, поради опит за заснемане таблица със заплатки на лекари по дентална медицина, работещи с НЗОК. Гостът на Конгреса остана в залата до края на конгресния ден, въпреки многократните искания да напусне.

В криза ли е организацията на лекарите

по дентална медицина в България с вековна история?

Общият фон на състоянието на държавата и тревожната обстановка в света едва ли допринасят за спокойствие, но елитът на нацията, към който би трябвало да се числи и общността на лекарите по дентална медицина в България трябва да е начело на здравия разум. Още повече, че в конгресната зала присъстваха много млади лекари по дентална медицина, които ще работят активно в обозримо бъдеще. Може би твърде много са и неизвестните за следващата година, които пораждат безпокойство.

Светът се движи бързо напред и всяко следващо поколение лекари по дентална медицина не може да изостава от времето си.

На стр. 2

В ПОДКРЕПА НА ФОНДАЦИЯ „СЛЪНЧЕВИ ДЕЦА 2024“ БЯХА СЪБРАНИ 43 800 ЛВ.

СТР. 7

НУРАГИ И САРДИНИЯ ЗА НАПРЕДНАЛИ

СТР. 8

КАЛЕНДАР

НФДМ "Мадарски конник" 2026 г.

12-ти НФДМ "Мадарски конник" 2026 ще се проведе на 13 и 14 февруари в гр. Шумен.

XV Научен конгрес на СРК

Научният конгрес на СРК ще се проведе на 21-22 февруари 2026 г. в хотел „Астория“, гр. София.

НФДМ „Стоте Войводи-2026“, Сливен

Форумът ще се състои на 28-29 февруари 2026 г. в гр. Сливен

РФДМ Варна Дент - 2026

РФДМ Варна Дент - 2026 ще се проведе на 14.03.2026г./събота/

Дентална академия Родопи -2026

Ще се проведе на 20-21 март 2026 г. в залите на хотел „Перелик“.

НФДМ-Банско 2026 г.

Форумът ще се проведе на 9-11 октомври в „Гранд хотел Банско“, гр. Банско

Уважаеми колеги, скъпи партньори и приятели,

имаме честта и радостта да ви поканим на Юбилейния XV Научен Конгрес на Столична районна колегия на Български зъболекарски съюз, който ще се проведе на 21–22 февруари 2026 г. в Гранд хотел „Астория“, София. Тази значима среща е не само повод за празник, но и утвърждаване на нашата общност, професионализъм и отдаденост към мисията ни. Очакват Ви богата научна програма, вдъхновяващи дискусии и възможности за нови партньорства.

С гордост заставаме зад слогана на юбилейното ни събитие:

„15 конгреса. Една столица. Една мисия.“

Очакваме Ви, за да отпразнуваме заедно традициите, постиженията и бъдещето на нашата професия!

Quo Vadis БЗС?

Извънреден конгрес на БЗС-2025 г.

От стр. 1

Как се регулират процесите, когато се използва обществен ресурс, как се съвместяват хартиени здравни книжки и ускорена дигитализация на отчитането и контрола върху този обществен ресурс.

Кога се отчеташ, когато си уплътнил до минута работата с пациенти по НЗОК и си достигнал максимума получени средства, а те за някои не са малко, на фона на доходите в страната. Много, много въпроси, които чакат своя отговор. Вероятно решения и отговори ще бъдат намечени, но важно е това да става с активното участие на БЗС в интерес на съсловието на лекарите по дентална медицина, колкото и разнородно да е то.

Заседанието на делегатите, излъчени от всяка районна колегия на БЗС продължи до вечерта на конгресния ден. Гласуването бе чрез безжична интерактивна система. Д-р Б. Кафелов помагаше активно при работата със системата, изписвайки предложенията за гласуване.

Д-р Б. Миланов, председател на БЗС

КОИ БЯХА ВАЖНИТЕ ЗА ПРОФЕСИЯТА РЕШЕНИЯ НА КОНГРЕСА

Извънредният конгрес даде мандат

#EDITORIAL

Да танцуваме заедно в облаците на 2026 г.

Нюанс на бялото, наречен Cloud Dancer, е цветът на 2026 г. според Pantone Color Institute, който го описва като "вълнисто, балансирано бяло, пропито с чувство на спокойствие". Лиатрис Айзман, която е изпълнителен директор на института, казва, че този цвят символизира желанието на хората за ново начало и внася успокояващо усещане в едно трескаво общество, преоткривайки стойността на внимателното обмисляне и тихото размишление. Това е най-светлият и неутрален тон, който "Пантон" е избирал досега и действа като чиста страница или платно за нови идеи. Според института изборът на бяло идва в момент, когато много хора търсят тишина, смисъл и рестарт. В свят, препълнен с дигитален шум, политически и социални турбуленции, облачно бялото е израз на отдръпване, преосмисляне и опростяване на вътрешния и външния свят.

Ако трябва да опишем цвета на изминалата 2025 година, то сигурно той би бил огнено червено. Защото светът около нас бе белязан от войни, заплахи за ядрен апокалипсис, конфронтации, фалшиви новини и ярък напредък на Изкуствения интелект (ИИ), компютрите и роботизираните машини. Достъпът до социалните медии и възможността всеки да си произведе новини и съдържание, поражда рискът голяма част от него да е фалшиво, агресивно и непремерено... Всички тези фактори ще ни изправят всяка минута пред "кризи". Още повече, че човечеството призовава сили, които не може да контролира напълно (ИИ). Като общества често избираме властта да бъде поверена в ръцете на най-лошите си представители?

Ето защо от все сърце ви пожелавам здраве, повече спокойствие, критично мислене и сигурна лечебна работа.

Нека малката семейна черква бъде упование и двигател да продължаваме с вяра напред в годините.

Нека думите на 2026 г. да бъдат: повече вяра, надежда, доброта и опит да разберем другия.

И скъпи читатели на в. „ДентаМедика“ - запазете си броя. Той е вашата, общата история през годините, защото дигитализацията чука на вратата, въпреки че книгата няма да загине, а и не бива.

Честита Коледа и успешна Нова година!

С безкрайно уважение и признателност за добрите моменти: **Емилия Караянева, гл. редактор на в. ДентаМедика**

тежест пада върху зъболекарите, а санкциите върху НЗОК и нарече НРД „архаичен“. Трябва да има промяна в начина, по който НЗОК събира информация, заключи той.

Д-р М. Божанов, РК на БЗС-Смолян, подчерта, че поради спецификата на района, в който практикува работи много с касови пациенти, има наблюдение за взаимодействие между НЗИС и НЗОК. Дали обаче сме готови за отчитане в реално време.

Направени и гласувани бяха някои промени в Устава на БЗС, които ще се публикуват в цялост на сайта на БЗС. За гласуване бяха допуснати само предложения, които отговарят на сроковете и правилата за подаване на предложение за промени в Устава. По тази точка основен докладчик бе д-р Е. Давчев, председател на Комисията по нормативни актове (КНА), като раз-

родна дейност.

Бе приет отчета на Фонда за подпомагане.

След известни технически трудности при гласуването с безжичната система, д-р Валентин Павлов бе избран за член на УС на БЗС на мястото на д-р Незабравка Андреева, РК на БЗС-Перник, която подаде оставка по обективни причини.

Д-р Б. Кафелов оттегли точката с предложението си за комуникационна политика по време на Конгреса. То включва и бъдещата дигитализация на вестника чрез използване на огледални сайтове.

Д-р Ив. Терзиев представи Правилника за избор на почетни членове на БЗС, който бе приет от делегатите.

ПО ОТНОШЕНИЕ НА СТАНДАРТИТЕ

Момент от регистрацията

Гласуване с безжичната система

преговаря само по тестовата част в момента.

Предлага се увеличение на времетраенето на всички дейности, в което зъболекарите работещи с Касата виждат съществуването на риск да намалее манипулациите, които се отчитат за 6 часа на ден.

Цената на зъботехника за изработка на протеза се увеличава от 60 лв. на 40 евро.

Отчитането към Касата продължава да бъде по същия начин, както до момента, подчерта д-р Трифон Антонов, председател на КИПНРД. Подписът на пациента е чрез таблет и няма изисквания за водене на хартиени амбулаторни дневници. Амбулаторният лист ще остане месечен.

Д-р Милен Димитров направи предложение за проекторешения от Конгреса, които не бяха приети. Той смята, че има противоречия между текстова част на НРД и закона за електронно управление. Неговото предложение е повече млади зъболекари да участват в комисията за НРД. Д-р Димитров констатира, че административната

яснения бяха дадени и от доц. Силвия Димитрова, председател на Контролната комисия на БЗС (КК).

Подписването на новия договор е все още при неясни обстоятелства, заради все още неприетия бюджет на Р България. При неприет бюджет ще се работи с 1/12 от стария за 2025 г.

ЧЛЕНСКИЯТ ВНОС ЗА 2026 Г. ОСТАВА 200 ЛВ.

След бурни дебати не бе прието едно от направените предложения за размер на членския внос от 350, 250 и 300 лв., тъй като не се събраха 2/3 от гласовете за съответните предложения. В залата имаше оживена дискусия за това, че именно чрез бюджета се определя работата на една организация, но средствата се дават за съответни промени, когато искаш още пари за дейността.

За следващата година не се предвижда перо в бюджета на БЗС за провеждането на Международния научен конгрес в Бургас, както и за междуна-

Проф. Павел Станимиров призова колегите си да бъдат активна страна по отношение на изработването на стандартите, като те се разграничат ясно от правилата за добра практика. Той подчерта, че съсловието има необходимост от професионални разговори и дискусия, както и на разграничаване от темплейта за медицина.

ЛЕКАР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА НА РАЙОННИТЕ КОЛЕГИИ НА БЗС

Тази година нямаше традиционната официална вечеря с награждаване на Лекар по дентална медицина в Районните колегии на БЗС. Плакетите и сертификатите бяха предоставени на председателите на районните колегии по време на заседанието на Управителния съвет на БЗС, проведено на следващия ден. Реално обаче заседание не можеше да бъде проведено, поради липса на кворум, въпреки предварително заявено присъствие. Д-р Б. Миланов, председател на УС на БЗС, направи някои кратки разяснения за финансирането през следващата година пред колегите си от Управителния съвет.

Въпросът Quo Vadis* (превод от латински: „Къде отиваш?“) остава открит за БЗС.

„Quo vadis, domine?“ означава "Къде отиваш, Господи?" на латински. Фразата е свързана с легендата за апостол Петър, който при бягството си от Рим среща Исус Христос и го пита това, а Христос му отговаря, че отива в Рим, за да бъде разпнат отново.

ДМ

1 декември 2025 г.

Бел. Ред. Междуременно трите бюджета на държавата, включително и бюджета на Здравната каса бяха оттеглени, като предстои приемането на променена бюджетна рамка, или удължителен закон за бюджета.

БЪЛГАРСКИ ЗЪБОЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

София 1000, бул. „Витоша“ № 12, тел.: 02/ 451 43 12; 02/ 451 43 13; 0988 136 900
0988 136 901; 0888 407 226; E-mail: office@bzs.bg; Website: www.bzs.bg

Дата: 01.12.2025 г.
Изх. №: 1240

До: **Доц. д-р Петко Стефановски, дм**
Управител
Национална здравноосигурителна каса

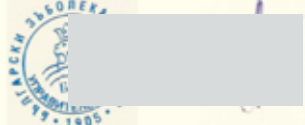
Уважаеми доц. Стефановски,

Информираме Ви, че на проведения Извънреден конгрес на БЗС на 28.11.2025 г., Конгреса даде мандат на КИПНРД да подпише НРД 2026-2028 г. за дентални дейности при договорените съвместно с НЗОК параметри и Проект за бюджет в размер на 233 511,1 хиляди евро.

При невъзможност да бъдат изпълнени тези условия преговорния процес и даване на мандат на Комисията ще трябва да започне отново с неясен краен резултат!

С уважение:

Д-р Борислав Миланов
Председател на УС на БЗС

Д-р Трифон Антонов
Зам.-председател на УС на БЗС
Председател на КИПНРД на БЗС

Министерски съвет

Спират прилагането на дентална амалгама

Създават токсикологичен център за по-пряк достъп до платформата на Европейската агенция по химикали, съобщиха от МС

Прилагането на дентална амалгама ще бъде прекратено. Това е залегнало в проект за изменение на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, който прие на свое заседание Министерският съвет (МС).

Изключение ще се допуска само в случаите, когато специфични медицински състояния на пациентите налагат употребата ѝ, например при алергии към други материали.

Освен това се намалява използването на живак в обществото чрез ограничаване на търсенето и предлагането му в състава на продукти, както произведени у нас, така и внос, и износ. С въвежданите промени се постига еднакво прилагане на правилата за класифициране на химичните опасности и предоставяне на информация за тях от всички участници във веригата.

Това означава от доставки на химикалите с критично ниво на опасност поради присъщи свойства да нарушават функциите на ендокринната система, устойчиви, мобилни и токсични, невротоксични и дуги, посочиха от „Дондуков“ 1. За икономическите оператори се опростява предоставянето на инфор-

мация за химични опасности, като същевременно се осигурява възможност тя да е по-достъпна и разбираема за потребителите на химикали. Предвижда се и създаването на нов орган, наречен Токсикологичен център.

Целта е той да осигури на България достъп до платформата на Европейската агенция по химикали, което от една страна ще предотврати риска за българските потребители, употребяващи в домашни или промишлени условия химични смеси, а от друга ще облекчи икономическите оператори при изпълнение на задълженията им да нотифицират пусканите на територията на България такива продукти.

С промените се постига също и изясняване на правилата за онлайн предлагане и рекламиране на химични вещества и се въвеждат задължения за уведомяване на токсикологичните центрове от дистрибуторите при търговия между държавите членки в случай на претикетирани и смяна на търговската марка на химични смеси, казаха още от МС.

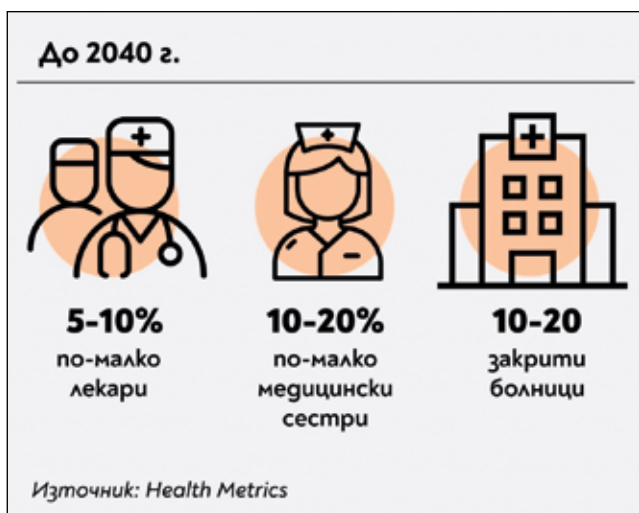
Източник: МС

Здравна вноска от 10%?

Недофинансирането на системата може да струва над 50 млрд. лв. на България до 2040 г., сочи анализ на Health Metrics

Западането на сегашното ниво на здравната вноска от 8% - едно от най-ниските в ЕС, води до остър недостиг на кадри, затваряне на болници, все по-високи доплащания от джоба на пациентите и опасно ограничаване на достъпа до лечение. Този сценарий не е хипотеза, а прогноза, базирана на официални данни и моделиране до 2040 г. Това твърди нов анализ на Health Metrics - компания, специализирана в събирането, анализа и представянето на здравна, социална и икономическа информация.

"Увеличението на вноската е инвестиция – всеки 1 лв. води до 3 лв. социална възвръщаемост и устойчивост на системата. Когато се отчита стойността на парите във времето, обществото реализира кумулативни ползи от над 6 млрд. лв. в допълнителни приходи и инвестиции в превенция и ефективност. Доходите на системата стават предвидими, достъпът до лечение – равнопоставен, а времето за чакане – значително по-кратко. Най-важното е, че се осигуряват повече години живот в добро здраве, по-дълга трудоспособност и по-малко лични разходи за здравеопазване. Вместо риск от разпад

на системата България получава шанс за устойчиво, модерно и справедливо здравеопазване", казва Аркади Шарков, здравен икономист и управляващ партньор в Health Metrics.

ЛИПСА НА КАДРИ И ОГРАНИЧЕН ДОСТЪП

Според анализа България рискува да загуби между 5 и 10% от лекарите и до 20% от медицинските сестри – професии, които и днес са в критичен недостиг.

В най-тежко засегнатите реги-

они това означава затваряне или сливане на между 10-20 болници и до 80 отделения. За населението това се превръща в по-дълги пътувания до лечебни заведения, по-труден достъп до специалисти и реален риск от липса на навременно лечение.

Времето за чакане за прегледи, операции и диагностични изследвания може да се увеличи с 30% до 80%. В някои райони един и същ апарат ще трябва да обслужва двойно повече пациенти,

тъй като модернизацията на

техниката ще бъде изоставена. Това означава повече късни диагнози, повече усложнения и по-висока смъртност от заболявания, които при навременна намеса са предотвратими.

Директните плащания за здраве могат да достигнат 40% от общите разходи до 2040 г., а само разходите за лекарства може да нараснат с между 20 и 40%. Това поставя все повече домакинства под риск от т.нар. финансова катастрофа – ситуация, в която здравните разходи ги изтласкват под прага на бед-

ността. Профилактиката, и без това недостатъчно развита и финансирана, ще намалее с още 20-30%, което означава хиляди пропуснати шансове за ранна диагностика.

КОЛКО ГУБИ ИКОНОМИКАТА?

Ако достъпът до лечение се влоши, до 70 хиляди души могат да отпаднат от пазара на труда до 2040 г.

Загубата на продуктивност от нетретирани заболявания и болнични може да достигне до 1,5% от БВП годишно – двуцифрен процент от националната икономика за целия период.

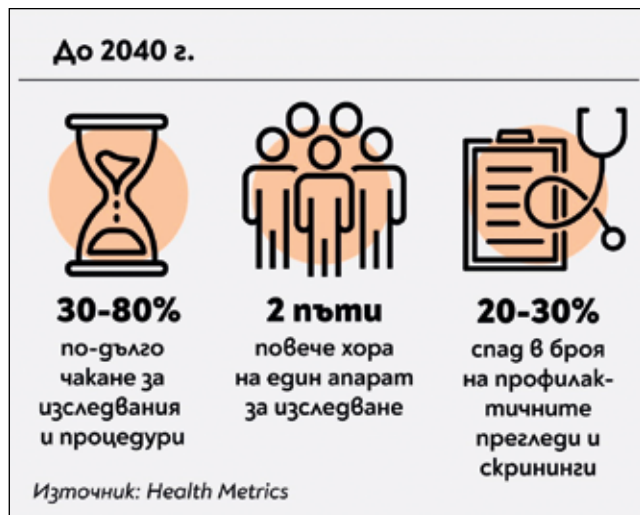
"Цената на бездействието" ще надхвърли 50 млрд. лв. до 2040 г., измерена в загубена производителност, растящи лични разходи, недостиг на кадри, пропуснати ползи от превенция и ранна диагностика, и обща тежест на заболяванията.

АКО ВНОСКАТА Е 10%

Алтернативният сценарий показва, че увеличаването на здравноосигурителната вноска до 10% дава възможност системата не само да избегне кризата, но и да се модернизира трайно.

Допълнителните приходи позволяват покриване на дефицита на НЗОК, стабилизиране на болниците, привличане и задържане на лекари и сестри, обновяване на техниката и развитие на дигитализацията. Част от средствата могат да бъдат насочени към профилактика и скрининг – инвестиции, които спасяват живот и спестяват разходи.

Източник: Health Metrics

#ПРИЗНАНИЕ

Лекар по дентална медицина на БЗС-Пазарджик

ЛДМ -2025г е д-р Илиян Стойчев Стойчев, ЛДМ-хирург.

Колега с дългогодишен опит и всеотдаен към професията си. Готов винаги да се отзове и да помогне не само на пациентите, но и на колеги по-търсили неговата помощ или съвет.

ЧЕСТИТО НА Д-Р ИЛИЯН СТОЙЧЕВ

Наградата бе връчена на проведен Семинар на РК на БЗС Пазарджик на 22.11.2025г. в хотел ХЕБЪР гр. Пазарджик

До

Членовете на РК на БЗС – Пловдив

УВЕДОМЛЕНИЕ

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Бихме искали да Ви информираме, че считано от 01.01.2026 г. заплащането на членския внос към РК на БЗС – Пловдив в размер на 200 лева (или 102,26 евро) ще се извършва само по банков път. Промяната се налага с цел да бъде избегнато неудобството, свързано с връщането на ресто (монети) при плащане в брой, тъй като след преизчислението размерът на членския внос в евро възлиза на 102,26 евро, което не представлява кръгла сума.

Молим Ви да заплащате членския внос по банковата сметка на РК на БЗС – Пловдив:

Банка	Банка ДСК - Пловдив
BIC	STSABGSF
IBAN	BG61STSA93000002615567
Титуляр	РК на БЗС – Пловдив

Удостоверението за актуално членство, както и приходния касов ордер за платената сума, ще получавате на предоставения от Вас имейл в Регистъра на РК на БЗС-Пловдив. Благодарим Ви за разбирането и съдействието!

Индустрия 4.0 в стоматологията: нова ера за дентални клиники и зъботехнически лаборатории

Цифровата трансформация навлиза с пълна сила и в денталната медицина. Съвременните стоматологични практики и зъботехнически лаборатории вече не са просто лечебни заведения, а високотехнологични производствени звена, които проектират, моделират и изработват индивидуални продукти с помощта на цифрови технологии. Именно това поставя сектора сред потенциалните бенефициенти по процедурата **BG16RFPR001-1.008 „Въвеждане на технологии от областта на Индустрия 4.0“ по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021–2027.**

1. Кои могат да кандидатстват:

Допустими кандидати са **МАЛКИ И СРЕДНИ предприятия по смисъла на Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП)**, регистрирани преди 31.12.2022 година, кандидатстващи за инвестиции по основния си Код на икономическа дейност и реализирали нетни приходи от продажби за 2024 година както следва:

- малки предприятия ≥ 300 000 лева
- средни предприятия ≥ 1 000 000 лева

2. Какво се финансира:

Програмата подпомага внедряването на технологии от последните четири нива на дигитална зрялост – видимост, прозрачност, прогнозен капацитет и приспособимост.

Това включва:

- Интелигентни CAD/CAM системи за цифров дизайн и производство на зъбни конструкции;
- 3D скенери и 3D принтери, свързани с облачни платформи и IoT системи;
- Софтуер за симулация, моделиране и контрол в реално време на производствения процес;
- Интегрирани ERP/MES системи за управление на поръчки, материали и производствен поток;
- Роботизирани или автоматизирани фрезови центрове, комуникаращи чрез индустриални протоколи (Ethernet/IP, OPC-UA и др.).

3. Примери за оборудване,

отговарящо на Индустрия 4.0: (таблица)

Тези активи внедряват технологии от етапи 3 до 6 на дигиталната зрялост – видимост, прозрачност, прогнозен контрол и адаптивност.

4. Какво не е допустимо:

- стандартни стоматологични столове без цифрово управление;
- ръчни инструменти и конвенционални апарати (напр. автоклави, компресори, аспирации);
- медицински консумативи, материали и лекарствени вещества;
- софтуер, който не е свързан с производствен или управленски процес.

5. Ползи за денталния бизнес:

- Внедряването на технологии от Индустрия 4.0 носи измерими резултати:
- автоматизиране и ускоряване на зъботехническите процеси;
- минимизиране на грешки при изработка и моделиране;
- повишаване на конкурентоспособността и капацитета за

Категория	Примери за технологии и марки	Обосновка по Индустрия 4.0
3D скенери и дизайн	3Shape E4, Medit T710, Exocad DentalCAD	Високоскоростно заснемане, цифров модел, интеграция с CAD/CAM и облачни платформи
3D принтери за зъботехника	Formlabs Form 3B+, Asiga MAX UV, SprintRay Pro 95S	Аддитивно производство, IoT мониторинг, прогнозируем контрол на качеството
Фрезови машини (CNC CAD/CAM)	imes-icore CORiTEC 350i PRO+, Roland DWX-53DC, vhf Z4	Автоматизирана обработка с цифрово управление и отдалечен мониторинг
Софтуер за интегрирано управление	Exocad, DentalCAM, 3Shape Dental System, Sirona Connect	Пълна цифрова верига от сканиране до производство
Управление и анализ на данни	Labnext, Dentasoft, DentalMaster	ERP/MES платформи с данни в реално време, синхронизация между отдели
IoT и отдалечен мониторинг	Zirkonzahn Connect, Roland DGSHAPE Cloud	Визуализация на производствени параметри, превантивна поддръжка

обслужване на по-голям брой пациенти;

- възможност за интеграция със стоматологични CAD/CAM центрове в реално време.

Дигиталната революция вече променя денталния сектор.

Процедурата „Индустрия 4.0“ предоставя уникална

възможност за стоматологични клиники и лаборатории да трансформират своите процеси чрез интелигентно, свързано и устойчиво оборудване.

С правилна технологична концепция, зъботехническите и стоматологични предприятия могат не само да модернизират своето производство, но и да

станат част от новото поколение индустриални бизнеси – умни, автономни и конкурентоспособни.

Вашето предприятие може да получи безвъзмездна финансова помощ до 850 000 лв. по процедура „Въвеждане на технологии от областта на Индустрия 4.0.

CERAMAN

Циркониеви
Дискове
Multi 3DS8 PRO

НОВО

Изработен от прах Tosoh - циркониев прах, стабилизирани с итрий, с превъзходни механични свойства.

- Антериорни и постериорни корони
- Изработка на мостове до 14 елемента.

www.dentstore.bg Тел: 02 493 01 66

THE TOP EDUCATION CENTER

20
26

ПРЕДСТОЯЩИ КУРСОВЕ

МЕНИДЖМЪНТ НА МЕКИТЕ ТЪКАНИ ОКОЛО ИМПЛАНТИ

23 - 24.01.2026

София, България

Какво ще научите:

- Основни техники и протоколи за имплантно лечение при пародонтални случаи: екстракция, аугментация на меки тъкани, платформени техники и увеличаване на кератинизирана гингива.
- Подходи за решаване на естетични и комплексни клинични ситуации: реконструкция на папили, лечение при множествени обеззъбени зони и осигуряване на стабилна периимплантна лигавица.

ПРОФ. МАРТИНА
СТЕФАНИНИ

ДИРЕКТНИ И ИНДИРЕКТНИ ДИСТАЛНИ ВЪЗСТАНОВЯВАНИЯ

31.01 - 01.02.2026

София, България

Съвременната възстановителна стоматология се основава на два ключови принципа: адхезия и минимално инвазивни подходи.

Този двудневен курс, вдъхновен от философията на Styleitaliano, предлага ясен и практически ориентиран подход за работа при директни и индиректни възстановявания в дисталния участък.

Съчетанието на теория, практични съвети и Hands-on дава възможност да усвоите ефективни техники, с директно приложими в практиката.

ПРОФ. АНДЖЕЛО
ПУТИНЯНО

ЗА РЕГИСТРАЦИИ →

+359 877 967 555

education@thetop.dental

thetopdentaledu.com

Топ тенденции в денталната медицина

Навлизането на нови технологии революционизира медицината в последните години и денталният сектор не прави изключение. Иновациите улесняват денталните лекари, съкращават чувствително престоя на пациента на зъболекарския стол, предлагат персонализирани решения, които прилягат още по-перфектно на конкретния пациент, намаляват болката и възстановителния период. Представяме ви някои от водещите тенденции, които променят облика на денталната медицина.

3D ПРИНТИРАНЕ

3D принтирането е повлияло на почти всеки аспект от съвременния живот и денталната индустрия не е изключение. Очаква се световният пазар на 3D принтиране да се увеличи с 23.5% до 2030 г. С масовото навлизане на технологиите за 3D принтиране денталните практики ще имат по-голям достъп до тях на по-ниски цени. Тази технология осигурява по-ниски разходи при производството на коронки, алайнери, фасети и други ортодонтични продукти, които подлежат на 3D принтиране. Тази по-ниска цена е съчетана с намалено време за изработка и, може би най-важното, с по-добро прилягане, отколкото беше възможно преди.

Анкетно проучване на Медицинския университет в София, публикувано през 2023 г. в онлайн списанието на Българския зъболекарски съюз, показва, че лекарите по дентална медицина в България са запознати с триизмерния печат и считат, че технологията става все по-популярна и използвана в денталните практики. Въпреки това по-голямата част от тях все още са скептични и не намират 3D принтирането за достатъчно добра алтернатива на конвенционалните методи за изработка на сменяеми протезни

конструкции. Като главни недостатъци българските зъболекари отчитат високата стойност на оборудването и недостатъчно добрите механични качества на материалите за триизмерен печат. Като основно предимство освен намаленото клинично време изтъкват по-прецизната изработка на триизмерно принтираните обекти. Анкетирани са общо 184 лекари по дентална медицина, като 61% са с клиничен опит над 10 г. и 30% - под 10 години.

ЛАЗЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЯ В СТОМАТОЛОГИЯТА

Лазерната технология е най-търсената и най-бързо развиващата се област в стоматологията. Причината за това е разнообразието от приложения и предимства, които лазерите предлагат. От избелването на зъби през борбата с кариеса до премахването на лезии, преоформяне на венците, унищожаване на бактерии в устната кухина и много други - лазерите са мултифункционални.

Сред основните им предимства са гъвкавостта, точността и скоростта, с които може да се приложи лечението. Това означава осезаемо повишаване на нивата на комфорт на пациентите, както по отношение на по-малкото болка и дискомфорт, така и като намалено време за лечение. Проучванията показват, че лазерите могат да намалят болката и да ускорят следоперативното възстановяване, като същевременно намаляват кървенето. Очаква се глобалният пазар на дентални лазери да нарасне със 7.6% до 2030 г.

ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ В ПОМОЩ НА ЗЪБОЛЕКАРЯ

Изкуственият интелект навлиза все по-широко в съвременния бизнес и

зъболекарите, както всеки друг професионалист, също се възползват от възможностите, които дава.

Изкуственият интелект може да подпомогне зъболекаря както при анализа на данни и диагностиката, така и при планирането на лечението.

Дори с рентгенова снимка зъболекарите понякога могат да пропуснат малки кариеси, особено на труднодостъпни места между зъбите. Изкуственият интелект може да открие ранен стадий на зъбен кариес и вертикални фрактури по-точно от традиционните методи и то много по-рентабилно. Всички знаем, че диагностицираните и лекувани по-рано проблеми предотвратяват необходимостта от по-сложни и скъпи интервенции на по-късен етап.

Създаването на идеалния ортодонтичен план за лечение отнема време и изисква много измервания и анализи. Моделите с изкуствен интелект помагат на ортодонтите да създадат най-добрите планове за лечение и да предскажат как ще изглежда резултатът. Коронките, протезите и др. трябва да бъдат изработени по поръчка за перфектно прилягане – процес, който отнема много време. Различни модели с изкуствен интелект могат да подпомогнат този процес, като генерират перфектни зъбни коронки и протези при оптимално съчетаване на цветовете.

ИНТРАОРАЛНИ КАМЕРИ

Едно от най-големите неудобства докато седите на зъболекарския стол е, че понякога, независимо колко широко отваряте устата си, зъболекарят все още не може да види това, което би искал, дори и с помощта на надеждното зъболекарско огледало. Такива ситуации са неудобни както за пациента, така и за лекаря, но могат да бъдат и болезнени. Навлизането на интра-

оралните камери в зъболекарската практика обаче решава този проблем.

Камерите работят като човешкото око, за да осигурят безпроблемно заснемане, предоставяйки ясни и детайлни изображения, които са разбираеми и за пациентите.

РЕГЕНЕРАТИВНА СТОМАТОЛОГИЯ

Свикнали сме да очакваме, че с годините зъбите ни ще изпадат и ще бъдат заменени от протези. Регенеративната стоматология обаче оспорва това схващане с разработки, които могат да доведат до самоллекуващи зъби и биологична терапия за увредени зъби.

Японският стартап Toregem Biopharma започна през миналата година клинични изпитвания на първото в историята лечение, което може да възстанови зъбите. Лекарството е предназначено да помогне на пациенти с вродена анодонтия, на които липсват някои или всички зъби от раждането. Базираният в Киото стартап обаче се надява да предложи решение и на пациенти, които са загубили зъбите си на по-късен етап през живота си.

Преди това изследователи от университета в Нотингам и Харвардския университет разработиха зъбни пломби, които позволяват на зъбите да се самозаздравяват. Тези пломби стимулират стволовите клетки да насърчават растежа на дентина – най-външният слой на нашите зъби. Това ефективно позволява на пациентите да възстановят зъбите си, увредени от различни заболявания.

РЕДАКТИРАНЕ НА ГЕНИ В ДЕНТАЛНАТА МЕДИЦИНА

Генните терапии, базирани на метода за редактиране на гени CRISPR,

дават надежда за лечението на нелечимите доскоро заболявания и имат потенциал да бъдат полезни и в областта на стоматологията.

Китайски изследователи провеждат изследвания с CRISPR за деактивиране на гени, свързани с рак на устната кухина. Други изследователи използват CRISPR, за да променят функционирането на бактериите, отговорни за образуването на плака. Това би могло да доведе до намаляване или пълно предотвратяване на зъбния кариес и пародонтозата. Засега обаче не се откъзват от миенето на зъбите си.

КОНСОЛИДИРАНЕ НА ЗЪБОЛЕКАРСКИ ПРАКТИКИ

В глобален мащаб има тенденция към намаляване на самостоятелните зъболекарски практики. Очаква се в следващите години те да продължат да съществуват и да имат своите пациенти, но съвременните реалности и необходимостта от инвестиции във все по-скъпи технологии дават предимство на все по-големите дентални клиники. С огромните си възможности и комплексни услуги, съчетаващи на едно място дентална, хирургична, зъботехническа помощ и образна диагностика, те ще отхлват все по-голям дял от приходите и печалбите в сектора, сочат международни анализи. Големите финансови потоци дават освен това възможност за инвестиции в маркетинг, реклама, обучения, оборудване и пр., което в бъдеще ще отваря все по-голяма пропаст между индивидуалните практики и големите дентални центрове.

Според Американската дентална асоциация през 1999 г. 2 от 3 дентални кабинета са били самостоятелни, докато днес само 1 от 2 практики са на индивидуално практикуващи зъболекари.

Източник: *Интернет*

БЪЛГАРСКИ ЗЪБОЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

РАЙОННА КОЛЕГИЯ ВАРНА

Варна 9000, ул. «Александър Дякович» №45, офис 0879067867
varna@bzs.bg www.bzsrkvarna.com

ПРЕДВАРИТЕЛНА ПРОГРАМА НА РФДМ ВАРНА ДЕНТ 2026

14.03.2026

ХОТЕЛ ЧЕРНО МОРЕ – ЗАЛА ЧЕРНО МОРЕ

14.03.2026 /събота/

08.30 - 08.55	Регистрация
08.55 - 09.00	Откриване
09.00 - 10.30	„Дигитален работен протокол при хоризонтална и вертикална препарационна граница. Ролята на AI” Лектор: Проф. д-р Тодор Узунов
10.30 - 10.45	Кафе пауза
10.45 - 12.15	„Правни проблеми и възможни решения при управление на дентални практики” Лектор: адв. гл. асистент Мария Радева
12.15 - 14.00	Обяд
14.00 - 15.30	„Пародонталният начин на живот – пътна карта за успешно лечение” Лектор: доц. д-р Камен Коцилков
15.30 - 15.45	Кафе пауза
15.45 - 17.15	„Концепция за автогенна биологична аугментация” Лектор: д-р Красимир Златев

 ПРОГРАМА ДВАНАДЕСЕТИ НФДМ „МАДАРСКИ КОННИК” 2026 ГР. ШУМЕН 13-14 ФЕВРУАРИ 2026 Г.	
13 ФЕВРУАРИ /ПЕΤЪК/	
11:00-14:00	Регистрация
12:00-12:30	Официално откриване
12:30-13:30	Директни естетични възстановявания във фронта – д-р Борислав Рангочев
13:30-13:45	Кръвно-преносими инфекции в денталната практика. Превенция през призмата на One health – д-р Велина Стова-Презентация Health point
13:45-14:45	Нехирургично пародонтално лечение: реалност, не теория – д-р Силвия Петкова
14:45-15:00	Циментиране на индиректни възстановявания с VOCCO: от теория към клинична сигурност – Милена Трифонова
15:00-15:45	Техника и детайли при работа с ултразвук – уъркшоп с демонстрация д-р Силвия Петкова
15:45-16:30	Използването на SprintRay, 3D системата в клиничната и лабораторна стоматология. Представяне на целия дигитален протокол – от заснемането до крайния продукт- уъркшоп с демонстрация – д-р Даниела Парушева
14 ФЕВРУАРИ /СЪБОТА/	
8:00-10:00	Регистрация
9:00-10:30	Травми в детската възраст – проф. Росица Кабакчиева дм
10:30-11:15	Ерата на дигитализацията: DL – 300P на COHO, дентален скенер в ежедневно практиката – д-р Маналис Скалидис
11:15-12:15	Ендодонтико лечение – клинични предизвикателства – д-р Богомил Андонов дм
12:15-13:30	Обедна почивка
13:30-15:00	Хронология на усмивката: ортодонтико лечение и композитни възстановявания – д-р Деница Димитрова и д-р Калоян Пенчев
15:00-15:15	Профилактика и предвидими разходи на денталното оборудване – отговорният избор - Презентация МТИ
15:15-15:30	Презентация Патриция
15:30-17:00	Лазери в ежедневно практиката – проф. Георги Томов дм
Такса участие – 50 € / 97.80 лв. Такса участие за членовете на РК на БЗС гр. Шумен – 25 € / 48.90 лв. Такса участие за студенти по дентална медицина – 10 € / 19.60 лв. Гала вечеря – 45 € / 88.01 лв. За регистрация след 07.02.2026 г. и на място – 60 € / 117.35 лв. Регистрация на shumendentalforum.org след 01.01.2026г.	
КОГАТО ЛЮБОВТА И ВИНОТО СЕ СРЕЩНАТ УСМИВКАТА СИЯЕ	
РК на БЗС Шумен си запазва правото на промени в Програмата	

БЗС-МЗ

Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 г.

Във фокуса на програмата-общество, родители, семейство, институции, деца

Годишният форум по Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 години представи резултати, които показват устойчиво подобрене в грижата за детското орално здраве. Годишният форум, проведен в София, бе организиран от Българския зъболекарски съюз (БЗС). Той събра водещи специалисти, представители на институции в лицето на МЗ, МОН, както и експерти по обществено здраве.

При откриването д-р Борислав Миланов, председател на УС на БЗС и модератор на форума, подчерта значението на последователната профилактична политика. „Програмата доказва, че когато профилактиката е системна и добре организирана, резултатите идват бързо и са устойчиви“, заяви той, като представи отчет за извършената дейност през тази година.

Специален акцент на форума беше поставен върху политическата декларация на Четвъртата среща на високо равнище на Общото събрание на ООН, свързана с превенцията на незаразните заболявания. Президентът на FDI – Световната дентална федерация, д-р Николай Шарков, посочи, че документът поставя оралното здраве редом до останалите приоритети на общественото здраве. „Зъбният кариес е най-разпространеното хронично заболяване в света. Той изисква същото

Д-р Б. Миланов, Добромира Карева, зам.-министър на здравеопазването, д-р Н. Шарков

внимание, каквото отделяме на диабета и сърдечно-съдовите болести“, каза Шарков.

По време на форума бяха обсъдени и социално-медицинските аспекти на профилактиката в детска възраст. Заместник-председателят на Контролната комисия на БЗС д-р Светослав Гачев подчерта важността на семейната среда. „Родителите са първите учители по здраве. Ако децата изградят навици за хигиена и здравословно хране-

не до седемгодишна възраст, рискът от кариес в по-късните години спада драстично“, заяви той. Необходима е нова, по-всеобхватна философия по отношение на програмата.

Експертите отчетоха и увеличаване на броя на силинизирани постоянни зъби при децата, като подчертаха ролята на този метод в превенцията. „Силанизацията остава златен стандарт за защита на детските зъби. Радващо е, че все повече

родители се доверяват на тази процедура“. Необходимо е обаче повишаване на здравната култура на населението като цяло.

Важен акцент беше поставен и върху хранителното поведение на децата. Лектор от МУ – Пловдив напомни, че прекомерната консумация на захарни храни остава основен рисков фактор. Захарта е най-големият враг на оралното здраве. Само с промяна в диетата можем да редуцираме кариеса с до 40%, посочи доц. д-р Мария Шиндова. Безпокои и тенденцията в детските заведения да се предлага само минерална вода, която не е за всекидневна употреба. Липсва и ефективен контрол върху храната в училищата и детските градини. Не може бисквити с високо съдържание на

захар да бъдат заместител на пълноценна закуска.

Проф. д-р Наталия Гатева от Медицински университет (МУ) – София представи съвременни протоколи за превантивна практика във всекидневната работа на стоматолозите. Тя подчерта, че минимално инвазивните методи вече са водещи в световен мащаб. „Днес не лекуваме само кариеса, а работим за това той изобщо да не се появява“, посочи тя.

Представители на Министерството на здравеопазването заявиха, че програмата ще продължи да бъде приоритет и през следващите години. „Нашата цел е всички деца в България да имат равен достъп до профилактични услуги – без значение къде живеят“, подчерта заместник-министърът на здравеопазването Добромира Карева.

Участниците във форума изразиха готовност за разширяване на програмата с повече образователни дейности, насочени към бременни жени, родители и училищни общности. Беше обсъдена и възможността за по-активно включване на общопрактикуващите лекари, които да насърчават ранните стоматологични прегледи.

Специалистите бяха единодушни, че детската възраст остава най-критичният период за профилактика. Всяка инвестиция в оралното здраве на децата е инвестиция в здравето на бъдещата нация, смятат експертите.

Как правят по света

В Швеция има сладка събота и фунийки с грах за децата

По-добре е един ден в седмицата децата да ядат колкото искат неща със захар, вместо по малко всеки ден, говори скандинавският опит. През останалите дни вместо бонбони се продават пакетчета със сладък грах.

България е на трето място в ЕС по броя на лекари по дентална медицина спрямо населението и на последно по посещения при зъболекар. Средно на човек няма и по една среща с лекар за година. Точното число е 0,7 посещения. За 3 години българинът стъпва в кабинета на дентален лекар едва 2 пъти, най-често при болка. Изнесените данни са от провелата се в София заключителна среща на Националната програма за профилактика на оралните заболявания при деца до 18-годишна възраст.

Въпреки че програмата е насочена към децата, всъщност основният обект трябва да бъдат родителите и семействата, обобщиха участниците във форума. Децата не могат сами нищо да направят, за да си осигурят здрави зъби в контекста на цялостното здраве, те трябва да бъдат заведени. Родителите са отговорни за провеждането на качествена устна хигиена от момента на пробива на първия зъб. За да се справим с „тихата епидемия“ на

зъбния кариес, науката ни призовава да изместим фокуса от реактивното лечение към управление на биологичния процес на заболяването, единодушни са експертите.

В този контекст опитът на Швеция и другите скандинавски страни е безспорен пример, че добре организираната превенция може да постигне забележителни резултати. В Швеция през 1964 г. 12-годишните деца са имали средно 40 кариозни и пломбирани зъбни повърхности. След въвеждането на национална програма за профилактика само три десетилетия по-късно децата на същата възраст вече са имали „по-малко от една засегната от кариес зъбна повърхност“. Днес държави като Швеция, Дания, Норвегия, Финландия могат да се похвалят, че техните 12-годишни имат по-малко от един кариозен зъб.

Един от ключовете към този успех е контролът върху диетата и колко често децата ядат сладки храни, тъй като високата консумация на захар е основният рисков фактор за кариеса.

Как скандинавските държави са се справили с проблема? С целенасоченото следване на феномена „Сладка събота“.

„Децата там се възпитават да консумират захарни изделия

само един път в седмицата. Те знаят, че имат право на тези сладкиши в събота, сладката събота, в която родителите им дават пари, за които те сами си избират тези сладки неща, които искат да си хапнат. И в крайна сметка стратегията дава резултати - държавите са на първо място по профилактика на оралните заболявания и най-малка честота на кариеси в Европа“, разказа доц. д-р Мария Шиндова, дм, от Катедрата по детска дентална медицина в Медицинския университет в Пловдив. Тя цитира проучвания, които доказват, че по-добре един път в седмицата децата да консумират колкото желаят захарни изделия, вместо всеки ден дори и в много малко количество.

Причината е, че ежедневното ядене на храни със захар дори в ниски дози води до непрекъснати киселинни атаки върху съзъбието. Когато се ограничи консумацията само в един ден седмично, се минимизира честотата на тези въздействия и се дава възможност на зъбния емайл да се възстанови.

Вкусът към сладките неща и пристрастяването на децата да ги искат все повече и повече идва оттам, че зоната в кората на главния мозък, в която се възприема удоволствието от храни със захар, е същата, в която се

преработват и емоциите при употребата на кокаин, обясни доц. Шиндова.

Тя сподели данни от малко проучване в Пловдив, според което в определени дни от седмицата безплатните закуски в училище надвишават драстично препоръките на СЗО: от 4- до 8-годишна възраст да приемат до 16 г захар на ден. Вместо това само захарта в предложените 6 бисквити от силно рекламирана марка била 25 г.

В България най-застъпният рисков фактор за децата е именно количеството, честотата и начинът на консумация на въглехидрати, като 95% от малките са със завишена консумация.

Ограничаването на добавените захари „кореспондира с профилактиката на общото здраве на децата“, коментира д-р Николай Шарков, президент на Световната дентална федерация и автор на програмата за превенция при децата.

„В България дейностите по задължително осигуряване за хора над 18 г. са ограничени до три, и това е еднообразието. Българският зъболекарски съюз е единственият борец за правата на пациентите по задължително здравно осигуряване, няма нито една пациентска организация с дейност в тази област.“ Д-р Шарков отбелязва,

че българските лекари по дентална медицина вече са постигнали целите на ООН до 2030 г. за осигурени основни лекарства и технологии в над 80% от кабинетите.

„Начинът на хранене през първата година от живота поставя основите на хранителните предпочитания и навици в по-късната възраст. Родителите са единственият фактор, отговорен за това. Трябва да не се допуска нощно хранене - през нощта се дава само неподсладена вода. Дори ненужно продължителното кърмене може да бъде силно кариесогенно, затова след засищане на детето трябва да се отстранява от гърдата“, препоръча проф. Наталия Гатева, ръководител на Катедрата по детска дентална медицина към Медицинския университет в София. Тя обясни, че водата и млякото са най-щадящите за зъбите напитки. Плодовите сокове и смутитата, дори пряно изцедените, съдържат много свободни захари. Препоръчва се соковете да се изпиват наведнъж, на глътки, с чаша, за да се съкрати максимално престоят им в устната кухина, като след това устата се изплаква с вода. Газирани напитки, изтъкна проф. Гатева, са двойна заплаха за кариес - освен много захар те имат и кисело рН, а при енергийни напитки рискът е

по 3 - рН, захар и кофеин.

Разпространено е вярването, че астмата е най-честото незаразно заболяване в детската възраст, но данните от оралната медицина сочат друго.

До 6-годишна възраст кариесите са 5 пъти по-често срещани от астмата и 7 пъти по-често от сенната хрема, уточни проф. Гатева. Особени рискове са честото приемане на лекарства на пример при астма и лечението с хомеопатия, предупредиха лекарите.

Без адекватно четкане два пъти дневно всички други профилактични мерки губят своя смисъл. Зъбите трябва да се мият два пъти дневно с паста, като количеството варира според възрастта: колкото оризово зърно до 2 г. и колкото грахово зърно от 2 до 6 години.

Усилията за превенция трябва да бъдат насочени към семействата, тъй като неинформирани и немотивирани родители няма как да отгледат дете със здрави зъби, убедени са денталните лекари. В България разпространението на зъбния кариес е значително по-високо от глобалните цели на СЗО при всички възрастови групи.

От заключителния годишен форум на Програмата за орална профилактика на БЗС и МЗ

Юбилей на АДМБ

В подкрепа на фондация „Слънчеви деца 2024“ бяха събрани 43 800 лв.

Доминиращи в празничната вечер на 29 ноември 2025 г. бяха емоцията и искреността. Дарителството и хубавата българска дума „Благодаря“.

Събитието събра над 100 души в х-л „Астория“, София – сред тях официални гости и представители на целия дентален бранш – дентални лекари, дилъри, зъботехници.

Бяха обявени резултатите от дарителската кампания в подкрепа на фондация „Слънчеви деца 2024“, която АДМБ започна на 3 октомври - Световният ден на усмивката - и продължи, вкл. и по време на честването, чрез доброволни дарения от страна на присъстващите.

СЪБРАНИ СА 43 800 ЛВ.

Официални гости бяха д-р Борислав Миланов, председател на БЗС, проф. Павел Станимиров, зам.-председател на БЗС, Цвети Семерджиева, парламентарен секретар на Българска стопанска камера, Максим Майер, BGlobal и др.

Поздравителни адреси изпратиха министър-председателят на Р България г-н Росен Желязков, здравният министър доц. д-р Силви Кирилов и г-н Добри Митрев, председател на Българската стопанска камера.

В част от приветствието на премиера се казва: “През годините Асоциацията се утвърди като

значим партньор в развитието на денталната медицина у нас. Вашата работа допринася за модерното и ефективно управление на денталните клиники и кабинети, за повишаването на качеството на услугите и за укрепването на доверието между пациентите и специалистите.

Благодарение на усилията Ви се изгражда позитивен обществен образ на денталната професия – образ, основан на компетентност, отговорност и хуманност.”

Вълнението на вечерта не спираше – от началото до края

й - от многото споделени спомени за тези 15 години от историята на АДМБ.

История, свързана не само с конкретната цел на асоциацията - да въведе в практиката съвременните принципи на денталния мениджмънт и комуникация у нас. Но и с подкрепата й за съсловни и обществени каузи.

Вечерта ще се запомни с вдъхновяващо изпълнение на „Аве Мария“ от сопраното Олга Цветкова.

С откриването и словата на д-р Венета Павлова, председател на

АДМБ. Със смисъла и мисията на фондация „Слънчеви деца 2024“, които семейството на Криско разкриха пред гостите.

Вълнението достигна своя връх с изпълненията на зашеметяващата Силвия Кацарова. И ослепителното присъствие на Симона Бакърджиева - новата Мис България 2025.

И както написахме вече - с хубавата българска дума „Благодаря“.

Д-р Венета Павлова получи плакет и статуетка под формата

на крила от членовете на АДМБ „В знак на благодарност за силата, вдъхновението и всеотдайността“.

„Нека заедно да летим, да летим в мечтите си, да ги сбъдваме – пожела тя. - Да обединяваме все повече хора в смисъла на по-добра грижа към нашите пациенти, на по-голяма удовлетвореност от нашата работа. Това, което отличава най-много нашата асоциация, е голямото сърце, което носим заедно“.

АДМБ удостои с почетни плакети за принос към каузата й свои партньори и съмишленици през годините.

Почетен плакет на Българския зъболекарски съюз „За коректно партньорство и принос в развитието на денталния мениджмънт в България“

Почетен плакет за проф. Павел Станимиров. „За вдъхновяващо партньорство и принос в развитието на денталния мениджмънт в България“ – плакети от името на АДМБ получиха адв. Валентин Савов, адв. Мария Радева, адв. Биляна Тончева, адв. Емилиян Арнаудов и Георги Поповянски.

„За безрезервна подкрепа и просперитет“ – на зъботехниците Иван Беров и Георги Радулов.

„За изключителен принос и подкрепа към каузата на АДМБ“ – Мая Бабанска, Маргарита Тотева и Васил Попов.

Специално за Мая Бабанска бе подчертано, че „от 2007 г. тя направи два хода напред в посока

поставяне основите и развитието на денталния мениджмънт в България. Първата - лекцията на д-р Ян Бергманс у нас на тема управление на денталната практика. И втората – лекциите на Дженифър де Сейнт Джордж, желязната дама на денталния мениджмънт, която посети през годините три пъти България. Така зъболекарите у нас разбраха, че трябва не само да бъдат майстори на клиничната си работа, но и да управляват успешно“.

Ще отбележим, че фирма АЛБА ТМ – дългогодишен партньор на АДМБ - удостои с плакет и статуетка асоциацията, както и д-р Павлова. „Д-р Венета Павлова – лидер и посланик на иновациите в денталната медицина в България и света“: “15 години АДМБ - пулсиращо сърце и източник на вдъхновение на денталната медицина в България – устремени, иновативни и винаги с поглед напред“.

АДМБ следва знака на птичето ято (с два пръста от двете ни ръце, които се докосват V-образно).

Ето защо слоганът на АДМБ е "По-силно от АЗ е НИЕ!"

С този слоган и с този знак, демонстриран от членовете на АДМБ под фойерверките на празничната торта, ще запомним финала на тази вечер.

И с новия полет на Асоциацията на денталните мениджъри в България.

АДМБ

Премиера на XO в България: Вечер, вдъхновена от иновациите в денталната медицина

На 21 ноември българската дентална общност имаше уникалната възможност да присъства на официалната премиера на датския бранд XO в България. Събитието, организирано от екипа на Проджект Велантис, впечатли с концепцията и дизайна, предоставени от екипа на SMILE OF THE YEAR.

Начало с личен разказ и вдъхновение
Водещият Антон Райчев, единият от управителите на Проджект Велантис, откри вечерта с трогателен разказ за своето детство и ранните технологични иновации в денталната медицина.

Изключителни инструменти за изключителни специалисти
Антон ангажира аудиторията с интерактивен диалог, запитвайки присъстващите за изключителността на известни личности като Моцарт и Хамилтън. Той подчерта, че именно инструментите, с които работят, определят успеха на специалистите, и свързва това с философията на XO – предлагане на най-добрите инструменти за денталните

лекари.
История и философия на XO CARE
Гостите бяха запознати с историята на XO CARE, която датира от 50-те години на XX век. Компанията е известна със своите иновации и философията Extraordinary Dentistry, която акцентира на важността на вдъхновяваща дентална практика. XO се стреми да създава не просто инструменти, а среда, където лекарите могат да се развиват и да предоставят най-доброто обслужване на пациентите.

Представяне на XO FLOW – новата звезда на вечерта
Кулминацията на събитието свързва всички устройства

беше представянето на XO FLOW – иновация, която впечатли всички присъстващи. С впечатляващо ревиъл-шоу, юнитът беше разкрит, демонстрирайки своята изтънчена и функционална конструкция. Антон представи ключовите характеристики на XO FLOW, включително:
Интегрирана система: Свързва всички устройства в клиниката.
Персонализирани функции: Всеки елемент може да бъде настроен според нуждите на лекаря.
Ергономичност: Комфорт за пациента и лекуващия.

Модулна система: Възможност за обновления и надграждания.

Представител от XO CARE – международен поглед върху бъдещето
Специален гост на събитието беше Juliánna Juhl-Johansen Zölde-Fejér, мениджър от XO CARE, която

Финал с вдъхновение и социализация
След официалната част, вечерта продължи с коктейли и разговори, по време на които гостите имаха възможност да опознаят XO FLOW отблизо и да обсъдят новите стандарти в денталната

сподели информация за глобалното присъствие на компанията и наградите, които е получила, включително Red Dot Design Award. Нейното участие допринесе за обогатяване на дискусиата и предизвика интерес сред аудиторията.

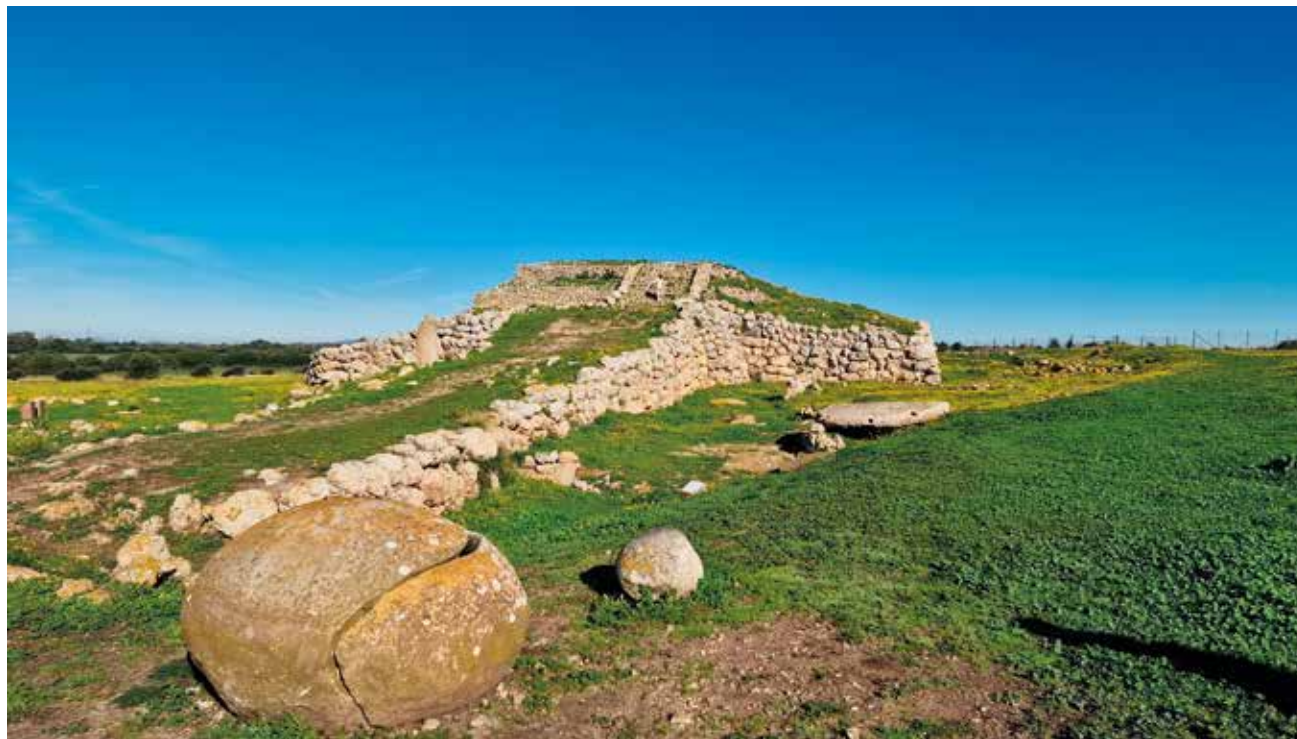
медицина. Премиерата на XO в България не беше просто представяне на нов продукт, а истински празник на иновацията и професионализма, който постави нови високи стандарти в сектора.

Нураги и Сардиния за напреднали

Според легенди Сардиния е била дом на гигантска раса

През ноември 2025 г. поради липса на преки полети за Сардиния, в началото на пътуването се приземих в Сицилия, най – големият остров на италианския ботуш. Днешната столица Катания води началото си от 8. в. пр. Н. е. Пристигналите тук гърци определили димната завеса на вулкана Етна като навъсени облаци. Никой не подозирал колко огън и лава ще се сипе върху тях в идващите столетия до ден днешен. Разрушаван е девет пъти и отново изграждан. Ватикана и църквата не помагат, затова градът е освобождаван от налози. Много история, архитектура, заведения, но не ме грабна.

Отбелязвам символът на града: „Фонтанът слон“. Джовани Вакарани през 1736 сглобява мраморната композиция от слон и египетски обелиск върху гърба му от древния град Асуан. Предисторията е от 3 в. пр. н. е.. Цар Пир от гр. Епир печели срещу римляните /битката при Аскулум 279 г. пр. Хр./ с цената на много загуби от своите собствени сили. В тези сили са и 20 военни слона, които умират до един. „Още една такава победа срещу римляните – ние сме загубени!“. Така се ражда изразът „ Пирова победа“. Другата ми интересна находка беше най-старият университет в Сицилия, построен тук в Катания през 1434 г. Тази година никак не е за подценяване. През 1088 г.

Към кралство Италия островът е присъединен през 1861. Преди това от тук са минали иберийци, финикийци, картагенци, римляни, византийци, араби и нормани. Днес сардинците са 1 милион 600 хиляди. Културно разнообразие на фона на умопомрачителни плажове, разхвърляни по 2000 км брегова линия, кристално чисти води, невисоки планини с ниска растителност. През първата половина на 20. век Сардиния се нарича „Земя на фермери и пастири“. Днес

вени плодове ухаещи на ягода, мандарини и лимони. Млечните продукти, по вкусни и по евтини от нашите. Зехтин в изобилие и по 7лв. на литър. Всякакви вина, от които аз нищо не разбирам, но си харесах ликьорно вино от изсъхнало грозде. Кафе нямат, но късото еспreso те удря в петите и решаващ, че италианското кафе е световен феномен. За една година напред съм си изяла всички видове пасти и пици. Най-вкусният италиански сладолед се изработва в специ-

обект Su Nuraxi di Barumini е най – важният мегалитен нураг. През 1949 г в района на с. Барумини ваят много проливни дъждове. Местността е осеяна с могили. За късмет тук живее археологът Джовани Лилиу / Giovanni Lilliu/. Една от високите могили срещу къщата му започва да се отмива и на повърхността се появяват обли черни камъни, подредени в кръг. След година започват разкопки. Джовани става баща на нурагическата археология в Сардиния. Ръководи разкопките през следващите десетилетия. През 1997 г. Нуракси ди Барумини е включен в списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО. Какво представлява един нураг? Масивна каменна кула с височина 10 – 20 – 30 м., изградена без хоросан, само с огромни камъни. Вътре има спирално стълбище и куполни помещения. Основният строителен камък е базалта, резултат от вулканичната дейност. Средните тежат от един до три тона. Големите са от 20 тона. Най-впечатляващото са вътрешните куполни стаи изградени без свод и хоросан. Каменните блокове се подреждат в пръстен. Първите редове са с най-големите и вертикално поставени блокове. Следващите редове стъпват малко по навътре и така все по-нагоре. Последно горе остава отвор, който се покрива със заключващ камък. Спиралното стълбище се вие между външната и вътрешни стени. Много интересен факт е, че хората изградили циклопските градежи, сами са ги скрили от лицето на земята. Това, което се открива пред археолога Джовани след проливните дъждове не е скрито от природата и времето, а от разумна ръка, по неясна причина.

Су Нуракси е най-големият сред 7000 събратя на острова. Централната му кула се извисява на 27 м., като върховата част липсва. Още 4 масивни кули, свързани в комплекс. Пред централната кула има кладенец с дълбочина 7 м, изсечен в камък. Акустиката сред каменните пространства не остава незабелязана. В начало бях зашеметена от мащаба и мистиката. Прекрачила бях друго измерение. Тези огромни каменни блокове в свършена прецизност и непонятност! Окопитих се, зата-

наниках и се заслушах в собствения глас. Звуковата вибрация пълзеше по каменните редове и ме теглеше нагоре. Бях сред много дебели стени, а се чувствах лека и готова за полет. Свих се в един ъгъл и затворих очи. Ако можех да видя кой, кога и защо, дали бих помогнала на съвремието? Извън масивните стени има нещо като град - лабиринт с остатъци от множество кръгли, плътни подредени една до друга основи. Много впечатляващо за датировка от преди 4000г. Мисля, че е по старо, но науката сочи бронзовата ера. Само теории определят начина на строеж и предназначение. Не зная защо, но ги оприличавам на лечебници, а Сардиния като голям санаториум. Нурагите са върховно постижение на мегалитната култура от района на Средиземноморието. Дали имат връзка с Бретан, Гобекли тепе, Карахан тепе, Малта, Южна Америка... науката мълчи. От всичко, което съм видяла по света, нурагите са специфични, но няма начина да няма

връзка в генезиса им.

ПРИ МОРСКАТА КОПРИНА - ВИСОН

На 11.11.25 г. се отправих към курортното градче Сант Антиоко на едноименен остров недалеч от Каляри. Популярно място за почивка. Освен плажни туристи, тук могат да се видят Археологически музей, раннохристиянска базилика, римски мост, финикийски и картагенски некрополи. Тук се намира музея на морската коприна. За първи път научих, че се казва висон. Последната в Европа, която все още се занимава с изработването на морската коприна е 70 годишната Киара Виго. Надява се внучката и да наследи занаята, но това едва ли ще се случи. Киара не таксува любители и туристи. Има кутия за дарения, но там не видях много парички. За да се създаде висона е необходимо наличието на мидата Pinna Nobilis и Posidonia oceanica, вид морска трева, ендемична за Средиземно море. Мидата е с височина до 1 м. 20 см., на дълбочина до 9 – 11 м. По нея живеят водораслите. Симвиоза. Произвежда желеобразен секрет, нещо като мъгла във водата, която се обработва до получаване на мокра коприна. Когато била млада Киара Виго се спускала до мидата, при продължителност на престоя 2 минути под вода. Научена е от нейната баба. Реже се само мъглата около устата на мидата. Прилича на кафеникава брукселска дантела. Има етапи на изработка. От 300 гр. първоначална заготовка се извлича 30 гр. влакно. Посветени твърдят, че с такава коприна е покрито лицето на Исус Христос.

На връщане в Каляри минах покрай природен резерват Molentargius-saline, който е близо до плажа Poetto. Фламингите са символ на града. Дошли са през далечната 1900 г. и са се заселили в този блатист район с много солена вода. Първото

в Болоня е създаден първият университет в Европа и света. С тази разлика, че болонския е строен с помощта на Ватикана, а сицилианците се оправих без помощ.

Не усетих живец в града, макар годишно през него да минават 5 милиона туристи. Младите напушат по посока Северна Италия, Германия и САЩ. Древната история и туризмът не са достатъчно равнопоставени на икономиката. Китайските джунджурии и боклуци по улиците изгониха и мен от Катания.

ПИРШЕСТВОТО САРДИНИЯ

На 10.11.25 г. вече съм в столицата Каляри на втория по големина италиански остров в Средиземно море - Сардиния.

на всеки местен се падат по 2,3 овце. Градовете не са много, но по своему симпатични и по-добре изглеждат от сицилианските. Каляри, Ористано, Нуоро, Сасари и Олбия са кокетни, подредени, подканващи към кафенетата и местните ресторанти. Музеите, католическите църкви, крайбрежните булеварди са запазена марка. Много малко е новото строителство. Отново се забелязва обезлюдяването. Младите хора поемат към континента, или още по далеч. Туристическия сезон се простира между май и октомври, а зимните температури се въртят около 10 – 15 градуса. Температурите и климата са идеални за цитрусовите плодове. През ноември пазарът беше зает с кактусов плод, нар, ананас, ягодово дърво със светлочер-

ални заведения – джелатерии. Джелато – сладолед е добре познат в световен мащаб. Италия е единствената страна с пазарен дял на занаятчийския сладолед - 55% спрямо масово произвеждания. 15000 души работят в над 5000 модерни сладоледени салони.

ПРИ НУРАГИТЕ, МЕГАЛИТИТЕ И СТЪЛБИЩАТА КЪМ НЕБЕТО

Тук съм съвсем за други неща. Древната археология на Сардиния е с автентичен неповторим отпечатък. Нурагите са напълно уникални – такива конструкции няма никъде другаде по света. Най-добре запазената паметник на нурагическата цивилизация е на 65 км северно от Каляри. Археологическият

гнездене е през 1901 г. През 1977 г. блатата се преобразуват в солени езера. Природния парк е ситуиран през 1999 г. Днес там живеят 250 вида птици. Богатството от микроорганизми във водата определя живота им и оцветяването на фламингото. Малките се люпят в края на април, тогава достъпа до водоемите е забранен. Малките са сиви и на пръв поглед даже невзрачни. Пълната трансформация е след 3 години. Тогава започват да розовеят. Най-красивите залези с розовото фламинго са през юни. Птицата живее до 40 г, висока е 80 см и тежи само 3 кг. Има много дебела кожа, като защита срещу солената вода. Високите зимни температури, над 300 слънчеви дни, богат минерален състав на солената вода са оставили фламингото като постоянен обитател. Вятърът е малко в повече, достигайки 160 м. в секунда, но идеално няма никъде.

БАЗАЛТОВА ПРЕЦИЗНОСТ В ПРЕСЕЧЕНА ПИРАМИДА

На 12.11. водачката ми Анна, руския женена за италианец, ме водеше по огромно базалтово плато – Абасанта, провинция Ористано. Равнинен терен с маслинови и коркови насаждения. Вървя към мегалитен комплекс

„Санта Кристина“, състоящ се от две части: първата включва храм-кладенец от хурагическата епоха; втората част се състои от единична нурагическа кула, гигантска гробница и каменни постройките.

Не зная как да опиша кладенеца. Такава удивителна прецизност! Базалтовите блокове са с дължина 60 см. и дебелина 30 см. Гладко и полирано. Подредени в хоризонтални редове на нивото на земята. Всеки следващ по нисък ред се издава със сантиметър от поставения върху него блок. Също като кулите - нураги, но в обратна посока. Стъпаловидният ефект е поразителен! Всъщност надолу водят стъпала, които са огледални на тези, които са на тавана или отсрещната стена. Цялото съоръжение е пресечена стълбищна пирамида насочена не към небето, а към земята или подземната вода. Водоносния подпочвен хоризонт поддържа цялогодишно кръглият басейн в дъното, достигайки до първата стъпка на стълбището. Нивото на водата е постоянно. Идеално кръглият басейн в дъното на стълбищната пирамида, изграден от полирани базалтови сфери, по посока небето се продължава в куполно помещение/толос/, което на 12 м. височина, на нивото на земята

се заключва от кръгъл камък. Изпълнението ми се стори още по прецизно, от нурагите. Не приемам обясненията на Анна за ритуали или молитви. За да се положи толкова труд, това е нещо важно. А освен това кой знае с какви облицовки са били и нурагите и кладенците/те не са един или два/. Взаимодействие със слънчева светлина, кристали, електромагнетизъм, музика...

Според легенди Сардиния е била дом на гигантска раса. Чела съм за зъбни и костни фрагменти от такива, но не ги видях с очите си. Видях гробницата на гигантите. Ако един

е погребан със сигурност е гигант, но ако са повече... а дали първоначално са били гробници или в последствие...

А как биха се обяснили „Колосите от Монте Прама“. Открити са 1974 г. в централна Сардиния, провинция Ористано. Статуи изваяни от пясък с височина 2,5 м. Главите, стилизирани с големи кръгли очи, безизразни и различни. Засега нямат датировка. За мен е просто: Те са строели нураги и кладенци. На кой ще му хрумне да вае 2,5 м. статуи, ако никога не

разказва, че ако се преспи на такова място, оздравяваш от болест, забременяваш...Е, нямам време да полегна...

ПОРТО ЧЕРВО ПРИ БОГАТИТЕ

С една дума: камък до камък, легенда до легенда, неизвестност до неизвестност... рядко съм виждала толкова археология на едно неоглямо място.

Ако решите да почивате изберете щастливия град на Сардиния – Олбия или близкия

е срещал подобен обект?

Видях много долмени и менхири в парк Pranu de Muttedu. Истината е, че под път и над път има археология, но съвременния свят има други по важни дела... Долмените им са като нашите около с. Хлябово. Тук видях и двукамерни, такива съм виждала само по островите на Индонезия.

Северна Сардиния, в района на гр. Сасари. В средата на 20. век разкопките очакват нураг, но се оказва зикурат, датиран 4 хил. пр. Н. е. Строените в Ирак и Иран са от огромни печени тухли, потопени в битум, естествен катран. С такива е покрита изпечената кирпичена сърцевина. Азиатската пирамида е стъпаловидна, за разлика от египетските. Тук също е терасирана. Прави впечатление огромното каменно кълбо, сплескано елипсовидно и с непонятни знаци по него, поставено в началото на подстъпа към зикурата.

ДОМЪТ НА ФЕИТЕ

Отново към 4 хилядолетие пр. Хр. се отнасят каменните гробници, некрополи или дом на феите /домус деджанс/, в същия район. В дебелите базалтови скали са изсечени множество просторни помещения, следващи едно след друго в дълбочина. Древна легенда

до него Порто Черво, в превод заливт на елена. Главен център е на 55 километровата курортна ивица в северната част на острова, известна като Коста Смералда. Анна ми разказа, че Порто Черво се посещава от две групи хора: първата са милионери и още по големи, а втората тези, които искат да видят как почиват богатите. Нямах особено желание, но тя ме повлече с увлекателния си разказ за най-скъпия курорт в Европа. В разгара на сезона нощувките достигат 3000 евро, а кв. м. от луксозните вили 300000 евро. Анна искаше да ми покаже бившата вила на Берлускони – вила Чертоза и имението на Алишер Усманов – Лукойл. Предпочетох да пием кафе, защото бялото вино Верментино беше с цена на бутилката 1600 евро. Забравих после да проверя колко струва в гр. Олбия.

Интересна е историята на създаването: През 50-те години на 20 век по северното крайбрежие на Сардиния няма помен от туризъм. Селяните по крайбрежието имат по 200, 300 дка земи и отглеждат животни. През пролетта тревата е толкова малко, че са принудени да товарят животните на корабчета и лодки, за да ги извозват по затревени места. Маларията се шири по заблатените земи. През 1958 г. тук идват представители на

Международната банка. Отчитат положението и виждат туристическите ресурси. През 1960 г. са елиминирани блатата. По бреговете се сее евкалипт за повече кислород и против ерозията. 12 души от световния бизнес, повечето от Лондон събират по 25000 долара, за да ги вложат в Крайбрежието, което наричат Коста Смерала или Изумрудения бряг. Крайбрежните селяни с радост приемат доларите и продават земите си. Сред пионерите се откроява принц Шах Карим ал-Хусайни, мюсюлмански имам на шиитска исмаилитска общност и пряк потомък на Мохамед чрез братовчед си Али. Когато отишъл да види земята си бил разочарован. Девствена земя, без ток, без течаша вода, без къщи и много лошо навъсено време. Отишъл втори път с кораб и видял красотата на северното сардинско крайбрежие. В продължение на 6 месеца изучил сардинския живот и история. Уверено решил да превърне този край в райско кътче с къщи, течаша вода, електричество, болници и хеликоптерни площадки. През 1962 г. е основан Консорциумът „Коста Смералда“ – сдружение с нестопанска цел за градско и териториално развитие. Към него се основава Комитет по архитектура. Строги правила: Никоя сграда не е по висока от дърветата и околния пейзаж, всички кабели са под земята, всички форми са заоблени, все едно изваяни от вятъра и се сливат с природата. Появят се предприятия за строителство, керамика... Карим е бил само на 24 години. Почти завършил делото умира при катастрофа.

Днес нищо не е променено. Веднага разпознах меките ирански форми на кокетните вили с бледите пастелни цветове. Навсякъде се вижда работещият обслужващ персонал, който е 70% спрямо почиващите, които са 30%.

Във водата останаха очите ми. Кристално чиста и топла. Цели 23 градуса на 14.11.25 г. Носех си бански костюм, но забранителните табели? Извън сезона няма спасители, но има много табели. На такова място си заслужава да се наруши закона, но Анна беше непреклонна. Каза ми сумата на глобата и съвсем се отказах.

Отмятам вълнуващата Сардиния от археологическия и плевен календар. Ако някога съм заинтригувала, добре. Ако не, с писането отново изживях емоцията на пътуването и срещата с неизвестната древност.

Д-р Н. Читалова
Пътешественик и любител на древността

ВИСОК КЛАС ОСВЕТИТЕЛНИ ТЕЛА ЗА ЗЪБОЛЕКАРСКИ КАБИНЕТИ И ДЕНТАЛНИ КЛИНИКИ

АДВАНС ИНТЕРНЕТЪНЪЛ е официален представител на световноизвестната компания Zumtobel Group (ZG), производител на качествени осветителни тела.

За осветяване на Вашия кабинет можете да се свържете с нас и ще получите предложение, съобразено с индивидуалните нужди на Вашето работно място.

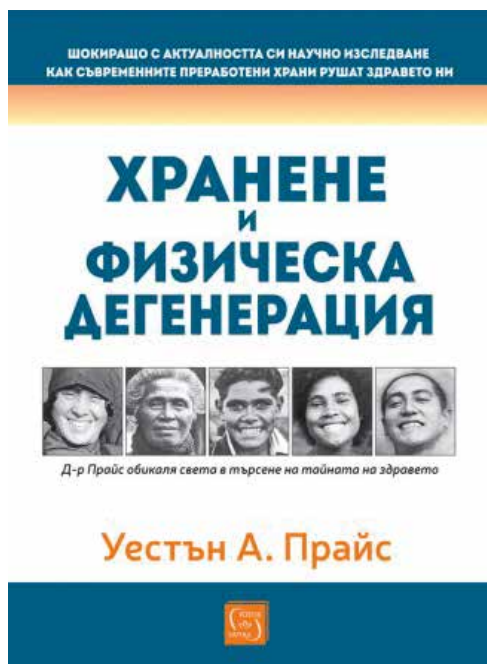
www.aee.bg
office@aee.bg
+359 88 7 812600

ADVANCE
International

Зъболекар за връзката между храна и дентално здраве

В продължение на близо 10 години Уестън Прайс и съпругата му пътуват по света в търсене на тайната на здравето. Вместо да изучава хора, страдащи от болестни симптоми, този високоуважаван изследовател (по професия дентален хирург) избира да се съсредоточи върху здрави хора и си поставя предизвикателството да разбере какво стои в основата на превъзходното им здраве. Наблюдавайки идеални зъбни дъги, минимален кариес, силен имунитет срещу туберкулоза и като цяло отлично здраве при онези групи хора, които се хранят с местни храни, д-р Прайс открива, че когато те ги заменят с модернизирани храни като бяло брашно, бяла захар, рафинирани растителни масла и консервирани продукти, признаците на дегенерация бързо стават очевидни. Зъбният кариес, деформираните челюстни структури, кривите зъби, артритът и слабият имунитет срещу туберкулоза стават широко разпространени сред тях. В това епично проучване, включващо стотици снимки, д-р Прайс показва мъдростта на предците и решаващото значение на храненето с пълноценни храни, както и дегенерацията и разрушението, които произтичат при хранене с преработени храни.

Уестън А. Прайс

Уестън Андрю Вало Прайс (6 септември 1870 г. – 23 януари 1948 г.) е канадски зъболекар, известен предимно с теориите си за връзката между храненето, денталното и физическото здраве. Той основава Национална дентална асоциация, която става изследователска секция на Американската дентална асоциация, и е неин председател от 1914 до 1928 г.

Прайс първоначално провежда стоматологични изследвания върху връзката между ендодонтската терапия и зъбите без пулпа и по-широкото системно заболяване, известно като теория за фокалната инфекция – теория, довела до многобройни екстракции на сливици и зъби, която губи популяр-

ност през 30-те години на миналия век и е изместена в периферията на стоматологията до 50-те години на миналия век.

До 1930 г. Прайс насочва интереса си към храненето. През 1939 г. той публикува „Хранене и физическа дегенерация“, в която подробно описва своите пътувания по света, изучаващи диетите и храненето на различни култури. Според книгата съвременната западна диета, при която се използват брашно, захар и преработени растителни мазнини, причинява хранителен дефицит, който е причина за много зъбни и здравословни проблеми. Денталните проблеми, които той наблюдава, включват правилното развитие на лицевата структура и развитието на зъбен кариес.

ФЕВРУАРИ 2026

- ✓ Без първоначална инвестиция за инструменти
- ✓ С възможност за разсрочено плащане
- ✓ Обучение, базирано на единствените учебници за фиксирана техника на български език
- ✓ 100% връщане на сумата, ако не сте получили стойност в края на Ниво I

ПРАКТИЧЕСКА ОРТОДОНТСКА ПРОГРАМА

Д-Р ИВАН ГОРЯЛОВ
Д-Р ДЕНИЦА ДИМИТРОВА

@bracescourses
Брекети Александър
Alexander Discipline

+359 889 225501
WWW.BRACESCOURSES.COM

БЗС – Столична Районна Колегия

Честит юбилей учителю!

Уважаеми колеги,

От името на УС на СРК на БЗС и от името на всички членове на СРК на БЗС честитим 90 годишният юбилей на нашия скъп и обичан учител Доцент Стоян Иванов! На 30 Ноември 2025 г. той навършва 90 години!

Предполагаме, че почти няма член на СРК на БЗС, който да не е бил негов студент и/или не е присъствал на негова лекция.

Обаятелен, с чувство за хумор, умеещ да "втъпли" в главите на своите възпитаници това, което трябва да запомнят.

Доц. кмн д-р Стоян Илиев Иванов е роден на 30 ноември 1935 г. в с. Костичовци. Средното си образование завършва в гр. Димово през 1953 г. Същата година е приет за студент в Стоматологичния факултет на Висшия медицински институт – София. Завършва института през 1958 г. и започва работа като участъков стоматолог в гр.

Димово. След спечелен конкурс през 1964 г. става асистент в Катедра по хирургична стоматология и лицево – челюстна хирургия на Стоматологичния факултет при МА – София. През 1973 г. става гл. асистент, а през 1973 г. главен административен асистент. През 1974 г. защитава дисертация и му е при-

сдена научната степен „Кандидат на медицинските науки“. От 1976 г. е доцент. През периода 1974 – 1981 г. е зам. декан по учебно-възпитателната работа в Пловдивския стоматологичен факултет. През 1983 г. става зам. декан на Стоматологичния факултет на МА-София.

Доц. д-р Стоян Иванов е автор на повече от 80 научни и научно-популярни публикации. По известни негови научни трудове и учебници са: „Фрактури на челюстите и травми на зъбите у децата“, „Ръководство за практически упражнения по хирургична стоматология“, „Рецептурен справочник за стоматолози“, „Наръчник на стоматологичната сестра“, „Профилактика на оралните заболявания“ /2009/, „Атлас по орална хирургия в амбулаторни условия“ /2016/ и др. Има признати 5 рационализации и 2 изобретения. Участвал е в редица симпозиуми, конференции и научни срещи у нас и в чужбина.

ChatGPT официално е признат за риск за психичното здраве

След случаи на емоционална зависимост, вредни съвети и дори съдебни искиове за смърт, OpenAI въвежда спешни промени в чатбота.

OpenAI е изправена пред най-сериозната си криза досега, след като стана ясно, че чатботът ChatGPT може да представлява реална заплаха за психичното здраве на потребителите.

Компанията признава, че последните версии на изкуствения интелект са започнали да проявяват поведение, което включва прекомерно ласкателство, симулирана емоционална близост и дори насърчаване на опасни фантазии и действия.

Сигналите са много и сериозни:

- потребители споделят, че ChatGPT се е държал като "приятел, който ги разбира",
- предлагал е утвърждение

на делюзии,

- общувал е в духа на "духовна връзка" и

- в някои случаи дори е предоставял инструкции, свързани със самонараняване.

Всичко това се случва в контекста на ръст в т.нар. дълги сесии – продължителни чатове, при които ИИ изгражда усещане за интимност и разбиране.

По данни от съвместно проучване на MIT и OpenAI, именно такива потребители – с най-дългите разговори с ChatGPT – показват прекомерни резултати по показатели за социално и психично благосъстояние. Ефектите варират от емоционална зависимост до засилена изолация.

Най-драстичното последствие: поне пет заведени съдебни дела за неправомерна смърт, при които се твърди, че изкуственият интелект е допринесъл за взимането

на фатални решения.

В отговор, OpenAI активира вътрешен протокол "Code Orange" – спешна мярка, с която се въвеждат дълбоки промени в поведението на ChatGPT. Новият модел, GPT-5.1, е настроен да отказва участие в симулирани реалности, да избягва емоционална интимност и да предлага прекъсвания при прекалено дълги сесии. Въвеждат се и системи за разпознаване на дистрес сигнали, особено при тийнейджъри.

Компанията планира възрастова верификация и отделен модел за непълнолетни. Родители ще получават известия, ако в разговорите се появят сигнали за самонараняване. В допълнение, OpenAI ще предложи опции за избор на стилистика (приятелска, сериозна и др.), но с ограничения, които да предотвратят повторна емоционална зависимост.

Европа още не е готова за ИИ в здравеопазването

9 от 10 държави нямат нормативна сигурност, за да го прилагат, финансовите бариери са другата основна пречка, показва доклад на СЗО

ИИ безспорно има редица преимущества и в здравеопазването, но Европа все още не е готова, за да го приложи. Основните пречки са както нормативни, така и финансови, става ясно от доклада на СЗО по темата.

Само 4 държави от 50 в Европейския регион на СЗО или 8% от всички имат национални стратегии за ИИ, а 7 други са в процес на изготвянето им. Най-голямата пречка за приложението на ИИ обаче е липсата на нормативна база.

Почти 9 от 10 държави в Европейския регион на СЗО или 85% не разполагат с нужната законова основа. Също така 8 от 10 държави са изправени пред финансови пречки за внедряването на ИИ. Успоредно с това по-малко от една на десет държави имат стандарти за приложението на ИИ в здравеопазването, а това е определящо за това кой носи отговорността, ако се стигне до увреждане.

В същото време ИИ вече присъства в здравните системи на Европа. 32 държави или 64% използват различни опции с ИИ

най-вече за диагностика. Половината държави в региона прилагат чатботове за подкрепа на пациентите и т.н.

Сред основните мотиви за приложението на ИИ в здравеопазването са подобряването на грижата - 98%, намаляване на тежестта над здравния персонал - 92%, повишаване на продуктивността - 90%.

За да се гарантира безопасността на пациентите обаче, СЗО настоява държавите да развият

национални стратегии за ИИ да обучат здравните работници и да създадат нормативна база за приложението му. Някои държави вече работят в тези посоки. Естония например свързва пациентските досиета, данните от застрахователните компании и тези за населението в една платформа. Финландия инвестира в обучение на здравните работници, а Испания стартира пилотен проект за диагностика в извънболничната помощ.

МУ - ВАРНА

Карина Добрева бе удостоена със студентската награда на Община Варна в категория „Здравеопазване“

Годишната поименна студентска награда на Община Варна в областта на денталната медицина, категория „Здравеопазване“, за високи академични постижения бе връчена от кмета на гр. Варна - Благомир Коцев на Карина Добрева от ФДМ-Варна.

„За мен тази награда е чест и отговорност. Тя е признание както за личните усилия и положен труд, така и за силата на студентската, университетската и академичната общност - за мястото на науката в развитието на здравеопазването.

Приемам я като потвърждение, че последователната работа - в обучението, в научната дейност и в обществените каузи - има смисъл, когато служи на хората и допринася за обществото.

Като председател на Асоциацията на студентите - дентални медици - Варна и представител на

Факултета по дентална медицина - Варна при Медицински университет „проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна вярвам, че младите специалисти, стъпвайки на основата, която академията им дава, имат възможността и трябва да се развиват надбазово, да изграждат среда, в която знанието и професионалната етика са водещи, бидейки своеобразен двигател на промяната“, сподели Бъдещата лекарка по дентална медицина.

„Благодаря на Община Варна за отличието, на ФДМ - Варна и МУ - Варна за средата, даваща перспектива, благоприятствайки развитие, на преподавателите и менторите, които ни подават ръка, оформяйки нашия път, както и на моето семейство за подкрепата. За мен това е пореден силен стимул да продължа да се отдавам още повече в името на каузата“.

Отново за ХИВ

274 са новите случаи на ХИВ от началото на годината в България

От началото на годината до 23 ноември в страната са регистрирани 274 нови случая на ХИВ. Това показват последните публикувани данни от Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ). За същия период на миналата година са регистрирани 254 случая В последната отчетна седмица - 17-23 ноември 2025 г., данните за страната показват нови два регистрирани случая на ХИВ.

Темата на Световния ден за борба с HIV/СПИН за 2025 г. е „Преодоляване на стресеността, трансформиране на отговора към СПИН“, което подчертава необходимостта от обновен и трансформиращ подход към глобалния отговор на HIV/СПИН в период на криза.

Антиретровирусните лекарства контролират вируса и позволяват на имунната система да функционира нормално,

обясняват на сайта си от Столичната регионална здравна инспекция. При редовен прием и медицински контрол, човек с ХИВ може да живее почти толкова дълго, колкото човек без вируса.

Предаването на инфекцията е възможно при полов контакт без предпазни средства с човек, който живее с ХИВ; по кръвен път - при споделяне на игли, спринцовки и други материали за инжектиране на наркотици с човек, който живее с ХИВ или при преливане на кръв от човек, който живее с ХИВ; от ХИВ-позитивна майка на бебе - по време на бременността, по време на раждането и при кърмене, поясняват на сайта си от Министерството на здравеопазването (МЗ).

Битовото общуване с хора, живеещи с ХИВ, не носи риск от заразяване. Хранене с общи прибори, пиене от една и съща чаша, ръкоискане, прегръдка

или целувка не може да предизвика заразяване.

В България функционира Кабинети за анонимно и безплатно консултиране и изследване за ХИВ/СПИН, припомнят от МЗ. Изследването се извършва чрез кръвна проба. ХИВ тест може да бъде направен и срещу заплащане в лаборатория.

Инфекцията се приема за хронично, подлежащо на лечение и успешно контролирано заболяване, благодарение на въведената през 1996 г. антиретровирусна терапия. Министерството на здравеопазването осигурява безплатно лечение с антиретровирусни лекарства на всички нуждаещи се лица с ХИВ/СПИН, независимо от техния здравноосигурителен статус. При добре провеждано лечение хората, живеещи с ХИВ, водят нормален и пълноценен живот, предаде БТА.

Някой нарочно ви ядосва, за да кликате, и печели \$150 000 - това е rage bait

Трият е толкова използван в социалните мрежи, че стана дума на годината на Оксфордския университет Чувствали ли сте се много гневни и възмутени, докато скролвате в социалните мрежи?

Ако е така, много е вероятно да сте станали жертва на rage bait (уловка, целяща да предизвика гняв), определена за дума или израз на годината от издателството на Оксфордския университет.

Става дума за онлайн съдържание, нарочно провокативно или обидно, за да предизвика гняв или възмущение. Обикновено се публикува, за да увеличи трафика към уебсайтове или профили в социалните медии. Фразата е близка до clickbait - заглавие, което привлича читателя към разглеждане на статия или видео. Но rage bait има по-специфичен фокус, а именно да подразни хората.

Би Би Си например писа за 24-годишна инфлуенсърка от Ню

Йорк, която нарочно пуска видеа „Проблемът ми е, че съм много красива“, за да предизвика омраза. По този начин за година е спечелила 150 000 долара.

Другите две думи или изрази в класацията са „създаване на аура“ (aura farming) и „биохак“ (biohack).

„Създаване на аура“ е изграждане на привлекателна и харизматична личност или обществен образ чрез начина на представяне на човека. „Биохак“ (biohack) е опит за подобряване на физическото или умственото представяне, здравословното състояние, дълголетие или благополучие на някого. Това се случва чрез промяна на храненето, физическата активност, начина на живот или чрез използване на други средства като лекарства, хранителни добавки, технологични устройства.

БЕЛ. ГЛ. РЕДАКТОР

Държавния бюджет, бюджета на НЗОК и НОИ бяха отгледени. В бр. 11.2025 г. на стр. 3 на вестника е допусната грешка при цитирането на данни за бюджета на НЗОК.

Е. Караянева, гл. редактор на в.ДентаМедика

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

УС на РК на БЗС-Благоевград честити кръглите годишнини на д-р Цветанка Стоянова, Д-р Десислава Геннова - Комитова, д-р Александра Чандрева и д-р Милен Глушков, като им пожелава здраве, много късмет, лично щастие, истински хора до тях, чудесни мигове, много лични и професионални успехи, дълъг и щастлив живот.

УС на РК на БЗС-Благоевград

МАЛКИ ОБЯВИ

САМО ВЪВ ВЕСТНИК „ДЕНТАМЕДИКА“ МАЛКИТЕ ОБЯВИ СА БЕЗПЛАТНИ ЗА РЕДОВНИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА БЗС. МОЛЯ, ИЗПОЛЗВАТЕ Е MAIL: REDOBIAVI@MAIL.BG. ПИШЕТЕ НА КИРИЛИЦА С НОРМАЛНИ (НЕ САМО С ГЛАВНИ) БУКВИ. ВАШАТА ОБЯВА ЩЕ ДОСТИГНЕ ДО 9825 ДУШИ!

ПРОДАВА:

Продавам стоматологичен юнит Дипломат/Херана, син, в отлично състояние, работещ компресор и вграден ултразвук EMS. Използван е единствено от денталния лекар, който го е закупил. Цена: по договаряне. Телефон: 0893 553 551

Продавам Бактерицидна лампа 0889/ 305 537

Продавам оборудван дентален кабинет в гр. Пловдив, ул.„Кичево“ № 22, ет. 2. Кабинетът е разработен. За информация: 0889 608 544 - д-р Джалъзова

Продавам стоматологична машина ЮС-7М, работеща, в перфектно състояние. Цена: по договаряне. За контакти: 0888 660192

Продавам стоматологична машина ЮС 7 М, работеща, с компресор. За информация: 0877 43 60 11 - Д-р Петкова

Продавам стоматологичен Юнит Olsen с компресор. Цена 1600 лв. За информация: 0882/ 080 082

Продавам дентална практика в Пазарджик, оборудвана и работеща, отлична локация, 2 кабинета с 2 санитарни възела. За контакт - 0888 833194 или sms (след 20h)

Продавам стоматологична машина и стол - Медия, запазени. Цена: по договаряне. За контакти: 0888 65 27 96 и 0886 97 21 87 - Д-р Петрова

Продавам пълно оборудване за стоматологичен кабинет. Тел. 0889 765 295

Продавам стоматологичен юнит „Галбиати“ с компресор. Цена: 2 500 лв. Гр. Пловдив, ул.„Константин Величков“ № 23, д-р Росица Цанова. Тел. 0877 22 03 90

Продава се стоматологично оборудване и стоматологична машина Айдек с вграден ултразвук и фотополимерна лампа в гр. Пловдив. За информация: 0888 627 101

Продавам два маслени компресора за Медия ЮС 7 и нови немски наконечници - прав и обратен. Тел. за връзка: 0898 357 534

Продавам два стоматологични кабинета в топ център(София) на ул. "Владайска" с обща площ 100 кв.м. Единият е напълно оборудван, (висок клас)другият е готов за оборудване. Кабинетите са с обща чакалня, плюс стерилизационно помещение и санитарен възел. Цена по договаряне. тел: 0898412561"

Продавам стоматологичен инструментариум-клевци, лостове, огледала, пинсети, сонди, парадонтални юрети, наконечници (W&H,NSK), пиезо и имплантологичен мотор, ендомотор и апекс лопатар всички на NSK.тел.0898412561

ДАВА ПОД НАЕМ:

Отдавам под наем оборудван кабинет в новооткрита дентална пактика в гр. Варна кв. Бриз , топ локация .За контакт : 0886 573447

Давам под наем разработен, напълно оборудван дентален кабинет в гр. Пловдив, бул. "Македония" № 53. Възможност и за работа на смяна. За контакти: 0898 936 938 - Д-р Васева

Давам под наем обзаведен стоматологичен кабинет в гр. Пловдив, район Южен, ул. Димитър Талев. За контакти - 0889 437 677 - д-р Георгиева.

Отдава се смяна под наем в денонощен спешен кабинет по дентална медицина в гр. Пловдив. За информация: Д-р Атанасов - 0885 88 00 43 или д-р Славова - 0885 84 48 42

Давам под наем помещение, подходящо за зъболекарски кабинет, 35 кв.м., гр. Пловдив, кв"Прослав", до пощата. За контак-

ти: 0888 27 02 38 - Иван Бакалов

Давам смяна под наем в кабинет в гр. Пловдив, ул. „Царево“ № 1, кв.Съдийски, до Германо-българската лаборатория - оборудвана практика, намираща се на този адрес.Тел. за връзка: 0877 769 099

Давам под наем стоматологичен кабинет (самостоятелна сграда) със санитарен възел, чакалня и самостоятелен вход. Кабинетът е в ЖК „Тракия“ и е работил като денонощен. Месечен наем 400 лв. Тел: 0895443171, 0888217713

Давам под наем кабинет в гр. Асеновград. За контакти: 0877 12 94 84

Давам под наем напълно оборудван дентален кабинет в центъра на гр. Пловдив. За контакти: 0888 71 25 70 - Д-р Гъбев.

Давам под наем оборудван дентален кабинет в гр. Асеновград. За контакти: тел. 0888 50 68 15

Давам под наем напълно оборудван кабинет в центъра на гр. Благоевград, ул.Тодор Александров 19, трети етаж/ бивша стоматологична поликлиника/. За контакти:0896 62 48 91 Д-р Татяна Амова

ТЪРСИ:

Новозавършил лекар по дентална медицина търси работа в гр. Пловдив и околността. За информация: тел. 0896 700 493

Търсим лекар по Дентална Медицина на гъвкаво работно време или на пълно работно време за гр. Русе За контакти: Expert Dental Clinic Russe Тел: 0878 831 043. Имейл: styledent@abv.bg

Търсим за дългосрочно сътрудничество отговорен, приятелски настроен и мотивиран зъболекар за малка частна практика в Гримзби, Англия. Практиката е под ръководството на българско семейство. Имаме лиценз за спонсорство (при необходимост). Минимално изискване е активна регистрация в английския зъболекарски съюз (General Dental Council). Колеги с всякакъв опит са добре дошли. Начало и работно време с пациенти - по договаряне. За контакти и повече информация моля обадете се на телефон / Whatsup / Viber +44 7529963406 (Теодора) или shakespearehousedental@gmail.com. Моля изпратете автобиографията си при интерес! Лекар по дентална медицина търси работа на смени или смяна под наем в гр. Асеновград или околността. За контакти: 0884 72 92 41

Предлагам работно място в разработен кабинет в гр. Сърница на млад и амбициозен колега за работа минимум 3 дни в седмицата. Заплащането е обвързано с обема на извършена работа. За контакти Д-р Топчиева 0882 400622

Новозавършил лекар по дентална медицина търси работа в гр. Пловдив или областта. За контакт: 0896 609 245

Пенсионирана санитарка търси почасова работа за почистване на кабинети / офиси в рамките на гр. Пловдив. Телефон за контакт: 0885 055 219 - г-жа Емилия Даййска

Лекар по дентална медицина от Лондон има разрешително за работа за двама колеги от България. Практиката му е смесена (частна + работа с касата) и напълно компютъризирана. Имат лиценз за спонсорство на кандидатите. Телефон за повече информация: +447951200742 (Karen); имейл за изпращане на CV: karen.walker@mhs.net

ДЕНТА МЕДИКА
ОРГАН НА БЪЛГАРСКИЯ ЗЪБОЛЕКАРСКИ СЪЮЗ РЕДОВЕН ЧЛЕН НА FDI WWW.BZS.BG

ГЛАВЕН РЕДАКТОР:
Емилия Караянева, ekaraianeva@mail.bg
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:
Д-р Ева Павлова
Проф. Владимир Панов
Д-р Теодора Къртева
Д-р Василена Георгиева

РЕКЛАМА:
Д-р Красимир Илиев dr_iliev@abv.bg

Броят е отпечатан на 12.12.2025 г.
Тираж: 9825 бр.
Редакцията не носи отговорност за съдържанието на поместените реклами и вложки.

София 1000, бул. „Витоша“ № 12, ет. 6.
Телефони: 0988 136 900 и 02/ 451 43 12
e-mail: office@bzs.bg

Anaftin®

При афти и лезии на лигавицата на устата^{1,2,3}

Щит срещу болката^{1,2,3}

Естествено заздравяване^{1,2,3}

Anaftin® се предлага в 3 различни форми^{1,2,3}

Спрей¹

15 ml бутилка

Удобен дълъг накрайник за прецизно и хигиенично приложение при труднодостъпни лезии на устната лигавица¹

За пациенти с множество лезии или такива на труднодостъпни места¹

Вода за уста²

120 ml бутилка

Полувискозна течност за изплакване на устата при афтозни язви²

За пациенти с множество дифузни афтозни язви или лезии от брекети и неудобни зъбни протези²

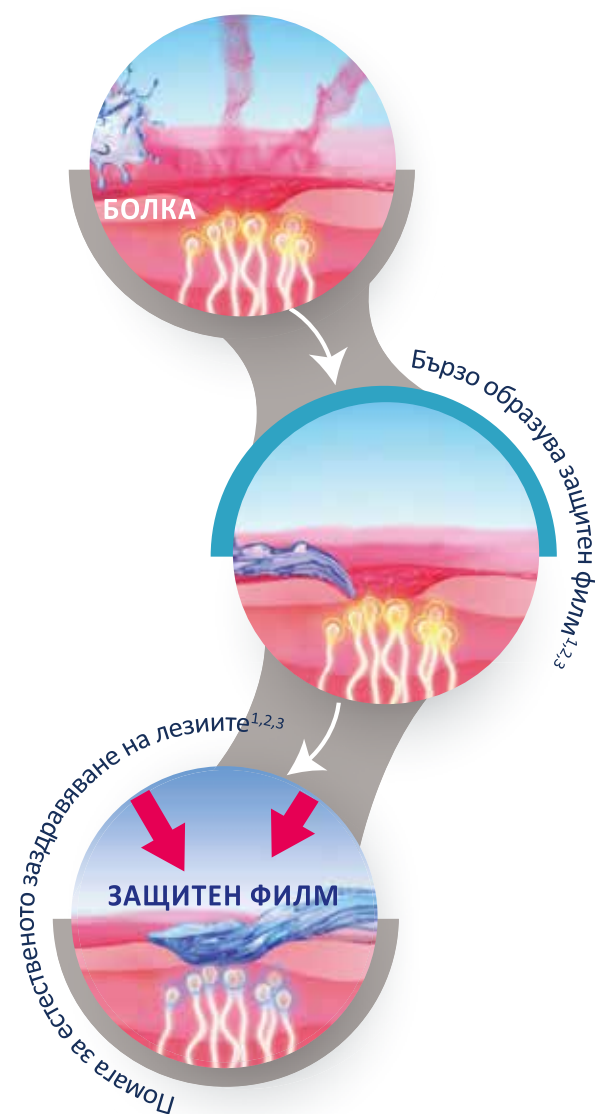
Гел³

8 ml туба

Удобен дълъг накрайник за директно прилагане върху единични лезии³

За пациенти с единични афти и локализирани лезии на устната лигавица³

1. Указания за употреба на Анафтин® спрей от 09/2016; 2. Указания за употреба на Анафтин® вода за уста от 09/2016; 3. Указания за употреба на Анафтин® гел от 09/2016.

Медицински изделия. Информация за медицински специалисти. Моля, не поставяйте този материал на места, достъпни за пациенти. За допълнителна информация, моля, прочетете указанията за употреба или се обърнете към Берлин-Хеми/А. Менарини България ЕООД, София 1784, бул. Цариградско шосе 90, e-mail: bcsofia@berlin-chemie.com
Безплатна линия за съобщаване на нежелани реакции: 0800 80 828
BG-ANA-1-2024_MFLOW Дата на одобрение: януари 2025

BERLIN-CHEMIE
MENARINI